

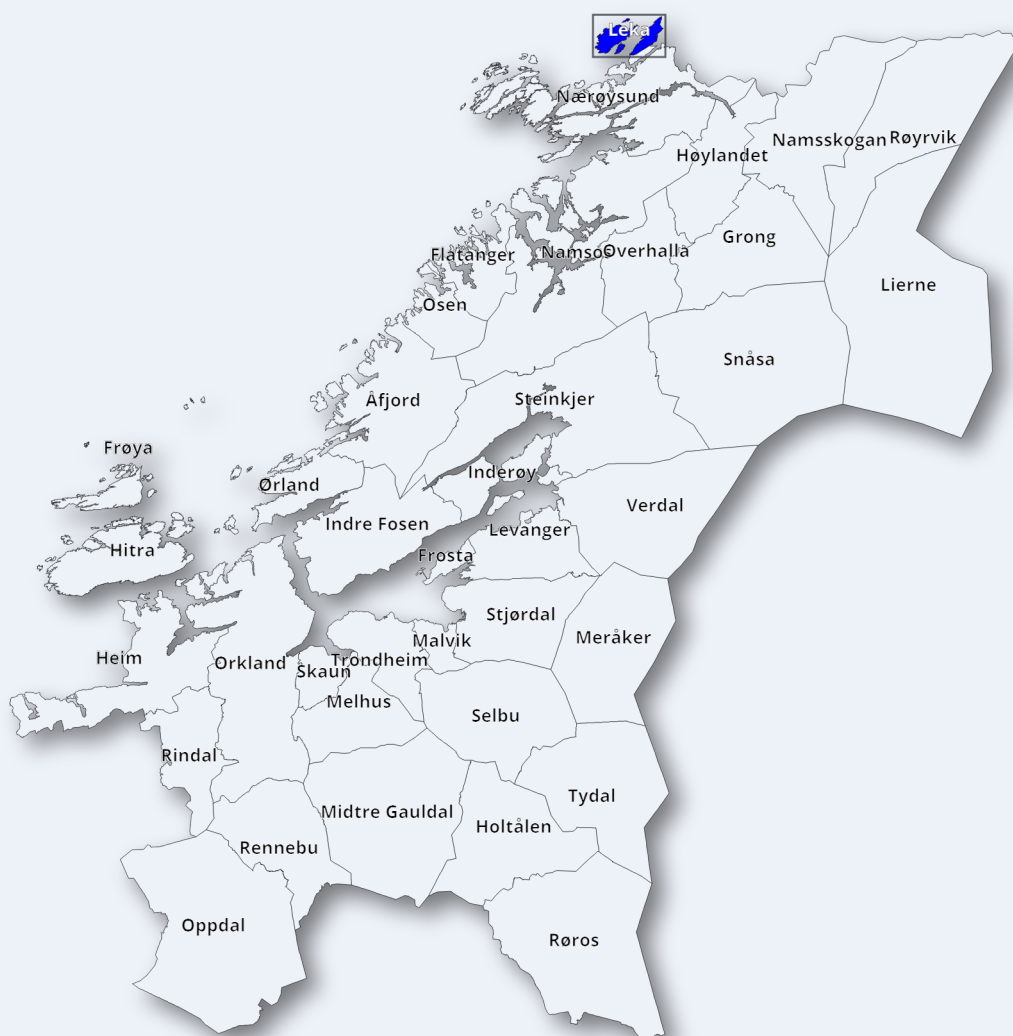

Statsforvalteren i Trøndelag

Tröndelagen Staatehaaltoje

Kommunebilde - Leka 2025 (pr. mai 2025)

Et grunnlag for dialog mellom Leka kommune og Statsforvalteren i Trøndelag

Innhold

Innledning

Fakta om kommunen

Kort om kommunen

Befolkning

Bo- og arbeidsmarked

Kommunal organisasjon og ledelse

Statsforvalterens hovedbilde av kommunen

Statsforvalterens bilde av tjeneste- og forvaltningsområder

Barnehage

Barnevern

Folkehelse

Grunnskole

Integrering og bosetting

Kommunal planlegging

Kommunal økonomi

Kommunehelsetjenesten

Landbruk

Miljø og klima

Omsorgstjenestene

Reindrift

Samfunnssikkerhet og beredskap

Sosialtjenesten

Tverrsektoriell samhandling

1. Innledning

Innledning

Statsforvalteren i Trøndelag søker kunnskapsbasert dialog med kommunene i fylket. Derfor legger kommunale planer, kommunestatistikk og kommunebildene, sammen med Statsforvalterens kommunebesøk, viktige premisser for dialogen. Kommunebildene gjengir embetets «bilde» og inntrykk av kommunen, både av kommunen som helhet og av enkelttjenester og forvaltningsområder som:

- Kommunal økonomi
- Kommunal planlegging
- Samfunnssikkerhet og beredskap
- Tverrsektoriell samhandling
- Folkehelse
- Kommunehelsetjenesten
- Omsorgstjenestene
- Sosialtjenesten
- Integrering og bosetting
- Barnevern
- Barnehage
- Grunnskole
- Miljø og klima
- Landbruk
- Reindrift (i kommuner det er relevant)

Kommunebildene utarbeides i forbindelse med Statsforvalterens kommunebesøk og danner grunnlaget for dialogen i disse møtene. Bildene kan bli justert i etterkant av besøket, basert på dialogen med kommunen, men da ikke med bakgrunn i ny statistikk som er publisert etter høringen av bildet. Etter besøkene publiseres bildene på Statsforvalterens nettside.

Etter denne innledningen, presenteres i kapittel 2 et utvalg faktabasert informasjon om kommunens geografi, befolkning, bo- og arbeidsmarked og den kommunale organisasjonen. Kapittel 3 gjengir Statsforvalterens samlede vurdering av kommunen ut fra et bredt samfunnsperspektiv og med bakgrunn i vårt bilde av kommunens tjeneste- og forvaltningsområder. Dette er blant annet basert på analyser, statistikk, utførte tilsyn, eventuelle klagesaker og dialog med kommunen. Kapitlet oppsummerer også våre områdevurderinger gitt i kapittel 4 og lister tema Statsforvalteren ønsker dialog om under Statsforvalterens kommunebesøk.

Kapittel 4 har følgende gjennomgående innhold og struktur i de områdevis delkapitlene:

Fokusområder

Fokusområdene angir med utgangspunkt i statlige forventninger, politikk og vår kjennskap til kommunen, hvilke områder som Statsforvalteren i et forvaltnings- og utviklingsperspektiv vil legge særlig vekt på i vurderingen av og i dialogen om de enkelte tjeneste- og forvaltningsområdene.

Sentrale nøkkeltall

Under sentrale nøkkeltall gjengis relevant statistikk som gir et overordnet bilde av tjeneste- eller forvaltningsområdet sett opp mot fokusområdene eller området som helhet. Nøkkeltallene er hentet fra ulike kilder, men hovedsakelig fra SSB.

Samlet vurdering av området

Den samlede vurderingen av området gjengir Statsforvalterens inntrykk av tjeneste- eller forvaltningsområdet for kommunen som organisasjon sett opp mot fokusområdene, herunder:

- **Relevant faktainformasjon**
- **Styrker og muligheter**
- **Svakheter og utfordringer**
- **Framtidsbildet – bærekraft og handlingsrom**

Det benyttes "trafikklys" for å visualisere Statsforvalterens inntrykk av tjeneste- eller forvaltningsområdet som helhet. Fargen som settes gjengir vår vurdering med tanke på kvalitet, sårbarhet og bærekraft per dags dato, og i hvilken grad det er indikasjoner på avvik eller risiko for avvik fra det som forventes i lov, forskrift og god faglig praksis. Vurderingen gjengis med fargene rød, gul og grønn for hhv. svak, middels eller god. Sammen med fargen gis det en kort tekstlig oppsummering og begrunnelse.

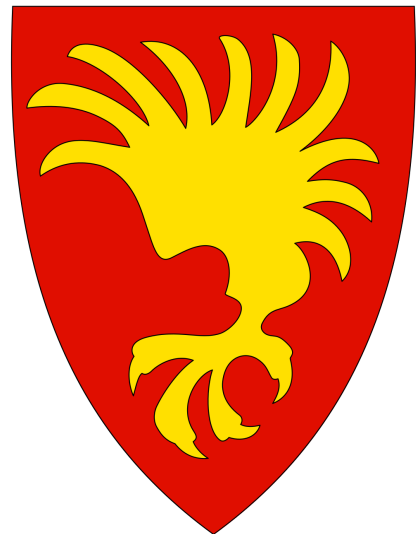
Vurderingene er basert på tilgjengelige data per **15.05.25**.

Sentrale tema

Sentrale tema er tema/forhold som det vil være særlig aktuelt å følge opp i dialogen mellom kommunen og Statsforvalteren eller i kommunens eget utviklingsarbeid. Det legges ikke opp til en omfattende dialog om alle punktene listet under Sentrale tema i kapittel 4 under Statsforvalterens kommunebesøk, men enkelttema kan bli løftet inn i agendaen for besøket.

2. Fakta om kommunen

2.1 Kort om kommunen

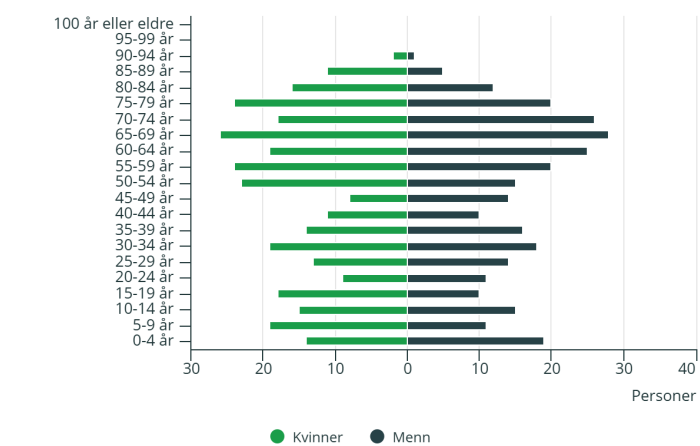

Kommunevåpenet (godkjent i 1989) har en gullvinget klo mot en rød bakgrunn; motivet har sin bakgrunn i et påstått ørnerov av en 3 ½ år gammel og tolv kilo tung jente i 1932.

-		Areal	110 km ² (areal av land og ferskvann)
Befolkningstetthet	5 innbyggere per km ²	Andel som bor i tettsteder	-
Administrasjonssenter	Leknes	Lokalavis	Namdalsavisa (NA)

2.2 Befolkning

Aldersfordeling for innbyggerne i kommunen

Kilde: Befolkning, Statistisk sentralbyrå

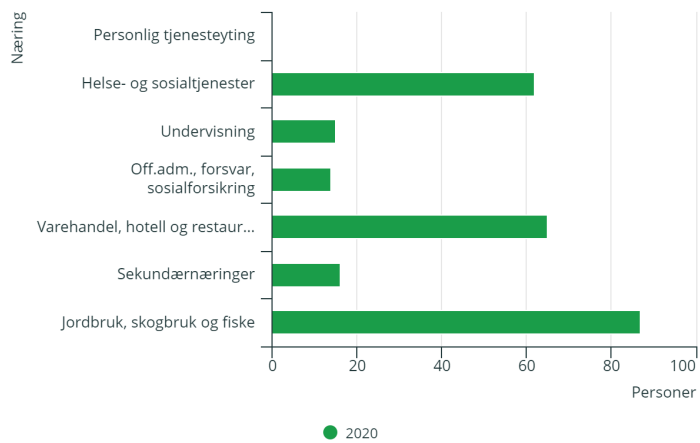
Diagrammet viser antall personer i ulike aldersgrupper i kommunen, fordelt på menn og kvinner ved inngangen til 2025. Kilde: SSB

Innbyggere (antall)		
Kilde: SSB	Leka 593	Hele landet med Oslo 5 594 340

Fødte i løpet av året (antall) Kilde: SSB	Leka 4	Hele landet med Oslo 54 013
Døde i løpet av året (antall) Kilde: SSB	Leka 10	Hele landet med Oslo 44 242
Netto innflytting (antall) Kilde: SSB	Leka -5	Hele landet med Oslo 34 083
Folketilvekst Kilde: SSB	Leka 0	Hele landet med Oslo -
Hovedalternativet (MMMM) Kilde: SSB	Leka 704	Hele landet med Oslo 6 114 899
Forsørgerbrøker for eldre Kilde: SSB	Leka 0,6	Hele landet med Oslo 0,48
Andel med innvandrerbakgrunn (prosent) Kilde: SSB	Leka 15,3%	Hele landet med Oslo 21,4%
Andel enslige forsørgere med stønad fra folketrygden (prosent) Kilde: SSB	Leka -	Hele landet med Oslo 0,6%
Andel uføretrygda 18-66 år (prosent) Kilde: SSB	Leka 11,9%	Hele landet med Oslo 10,3%

2.3 Bo- og arbeidsmarked

Hva innbyggerne jobber med

Kilde: Sysselsetting, registerbasert, Statistisk sentralbyrå

Diagrammet viser hva innbyggerne med bosted i kommunen arbeidet med. Kilde: SSB

Innbyggere som bor i tettsteder per 1.1. (antall) Kilde: SSB	Leka 0	Hele landet med Oslo 4 619 969
Reisetid til kommunesenteret (minutter) Kilde: SSB	Leka 6	Hele landet med Oslo -
Pendler ut av bostedskommunen (antall) Kilde: SSB	Leka 45	Hele landet med Oslo -
Sysselsatte i privat sektor og offentlige foretak som prosentandel av totalt antall sysselsatte Kilde: manuell	Leka 61,2	Hele landet med Oslo 68,4
Helt ledige i prosent av arbeidsstyrken Kilde: manuell	Leka 0	Hele landet med Oslo 2
Sykefraværsprosent (legemeldt) Kilde: manuell	Leka 5	Hele landet med Oslo 5,8
Skatt i prosent av landsgj. Kilde: KDD	Leka 72,92%	Hele landet med Oslo 100%

2.4 Kommunal organisasjon og ledelse

Visjon	-	Ordfører	Svein Pettersen (Sp)
Varaordfører	Ole Annfinn Helmersen (Sp)	Politisk organisering	Formannskap (ingen utvalg).
Kommunestyret	Kommunestyret består av 13 representanter fordelt slik (2023-27): - Fellesliste Arbeiderpartiet og Venstre: 3 (+3) - Leka Bygdeliste: 2 (+2) - Senterpartiet: 7 (0) - Sosialistisk venstreparti: 1 (0)	Valgdeltakelse	78,9 % frammøte ved kommunestyrevalget i 2023 (83,2 % i 2019). 2 av kommunens innbyggere var innført i Sametingets valgmanntall ved valget i 2023.
Kommunedirektør	Camilla Vågan	Administrativ organisering	3-nivå modell med 3 kommunalsjefer
Ansatte	87 ansatte og 73 årsverk per 01.12.2024 (gjennomsnittlig stillingsstørrelse på 83,7 %).	Interkommunalt samarbeid	Kommunen er medlem av Interkommunalt politisk råd Namdal (Namdal regionråd), som er et politisk samarbeid (IKPR) mellom 11 kommuner i Namdalen; Flatanger, Grong, Høylandet, Leka, Lierne, Namsos, Namsskogan, Osen, Overhalla, Nærøysund og Røyrvik. Kommunen deltar i totalt 37 interkommunale ordninger, herav 1 ordning der kommunen selv ivaretar vertskommuneansvaret (NIVI Rapport 2021:1).

3. Statsforvalterens hovedbilde av kommunen

3.1 Samlet vurdering av område

Svake områder	4
----------------------	----------

Barnevern	Omsorgstjenestene
Kommunal planlegging	Sosialtjenesten

Middels områder	8
------------------------	----------

Folkehelse	Kommunehelsetjenesten
Grunnskole	Landbruk
Integrering og bosetting	Miljø og klima
Kommunal økonomi	Tverrsektoriell samhandling

Gode områder	3
---------------------	----------

Barnehage	Samfunnssikkerhet og beredskap
Reindrift	

Ikke vurderte områder	0
------------------------------	----------

Alle områder har nok informasjon til å bli vurdert.

3.2 Samlet vurdering av kommunen

Relevant faktainformasjon

Statistikk på flere områder er ikke tilgjengelig for kommuner med få innbyggere, så det kan være utfordrende å sikre et godt kunnskapsgrunnlag.

Kommunekassens årsregnskap for 2023 ble avlagt med et netto driftsresultat på 0,55 mill. kr. Uavhengig revisor tar ingen forbehold med hensyn til konklusjon og har ingen merknader i sin beretning til årsregnskapet for 2023. Foreløpige KOSTRA-tall for 2024 viser et **negativt** netto driftsresultat på 23,4 mill. kr. Det er innført eiendomsskatt i hele kommunen, med en generell eiendomsskattesats på 7 promille og en differensiert skattesats for bolig- og fritidseiendommer på 2,9 promille. Kommunen fikk i 2024 utbetalt 32,4 mill. kr i havbruksfond, men har ikke inntekt fra konsesjonskraft, kraftrettigheter og annen kraft for videresalg, ekskl. mva-kompensasjon.

Både kommuneplanens areal- og samfunnsdel ble sist revidert i 2013. Siste vedtatte planstrategi er fra 2021-2023.

Helhetlig ROS ble sist gjennomført og vedtatt i 2023, og overordnet beredskapsplan i 2024.

Leka har ansatt folkehelsekoordinator.

Legetjenesten har over år vært stabil, og kommunen har i tillegg avtale med Bindal kommune om at de kan bistå hverandre. Kommunen har en driftsavtale for fysioterapeut, mens ergoterapitjeneste, jordmortjeneste, psykolog og psykisk helse- og rustjeneste kjøpes.

Kommunen har 15 institusjonsplasser og kommunens helse- og omsorgsbygg er samlokalisert. Prosessen med nytt helsetun ble avbrutt våren 2024, og arbeidet med utforme fremtidens helsetilbud og løsninger etter dette er i gang. Ved mangel på tilfredsstillende kommunalt helse- og omsorgstilbud, kjøper kommunen tjenester fra andre kommuner.

De sosiale tjenestene i Leka kommune er organisert gjennom et vertskommunesamarbeid mellom Leka, Nærøysund og Bindal kommune, der Nærøysund er vertskommune.

Med bakgrunn i faglige vurderinger og kommunens kapasitet både økonomisk og boligmessig, har Leka kommune vedtatt å ikke bosette nye flyktninger i 2025. Dersom behovet skulle bli ytterligere økt, vil kommunestyret ta anmodningen opp til ny vurdering.

Kommunen er del av en felles barnevernstjeneste i Ytre Namdal bestående av Nærøysund og Leka, med Nærøysund som vertskommune.

Leka kommune har 1 kommunal barnehage og kommunen er en del av Ytre Namdal kompetansenettverk i regional ordning for kompetanseutvikling i barnehage (REKOM).

Leka kommune har én skole med totalt 59 elever, og kommune er del av kompetansenettverket Ytre Namdal.

Kommunen har ikke en egen klima- og/eller miljørådgiver.

Antallet som har søkt om produksjonstilskudd har holdt seg stabilt de seinere årene. Kommunen er liten i skogbrukssammenheng, og har hatt lav aktivitet de siste årene.

Hele Leka kommune er en del av Voengelh Njaarke sijte (Voengelh Njaarke reinbeitedistrikt). Arealene på fastlandet er av størst betydning. Beitene brukes vinterstid.

Styrker og muligheter

I det påfølgende omtales i hovedsak forhold knyttet til de områdene som er vurdert som GOD (grønn).

Leka er en liten kommune som virker å ha god kjennskap til de beredskapsmessige utfordringene i lokalsamfunnet. Kommunen har utarbeidet mål og plan for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap og har nylig revidert helhetlig ROS og overordnet beredskapsplan.

Kommunen oppfyller pedagog- og bemanningsnormen og andelen ansatte med barnehagelærerutdanning er svært høy. Kmmune er en del av Ytre Namdal kompetansenettverk i regional ordning for kompetanseutvikling i barnehage (REKOM), som Statsforvalteren erfarer at fungerer godt.

Vinterbeitene er minimumsbeite for Voengelh Njaarke. Det betyr at de må ivaretas i best mulig grad slik at reintallet kan opprettholdes på et bærekraftig nivå.

Svakheter og utfordringer

I det påfølgende omtales i hovedsak forhold knyttet til de områdene som er vurdert som SVAK (rød).

Kommuneplanens samfunnsdel og kommuneplanens arealdel er av eldre dato og gjenspeiler ikke kommunens nåsituasjon og utfordringer. Økonomiplanen mangler kobling til kommuneplanens samfunnsdel og mangler dermed kraften som plan har som verktøy for å bidra til vekst og samfunnsutvikling. Det er ikke utarbeidet planstrategi for perioden 2023-2027 og kommunen er sårbar med tanke på kapasitet og kompetanse innenfor kommunalt planarbeid.

Kommunen bruker store ressurser på helse- og omsorgstjenestene, og har i perioder høyt sykefravær og stor utfordringer med å rekruttere og beholde personell.

Rekrutteringsutfordringene gjelder fagarbeidere, sykepleiere og ledere. Kombinasjonen av synkende innbyggertall, en aldrende befolkning og en stor andel av ufaglærte, gjør at Statsforvalteren er bekymret for kvaliteten i tjenestene.

Statsforvalteren vurderer at det er stor risiko for svikt i hvordan Leka kommune ivaretar sitt ansvar i henhold til lov om sosiale tjenester i Nav. Kommune har et utenforskap på 26,3%, som er over fylkessnittet på 21%. Kommunen har et stort forbedringspotensiale opp mot å tilby tjenesten individuell plan (IP), samt å i større grad tilby kvalifiseringsprogram (KVP) til aktuelle deltakere. I vår vurdering er det lagt vekt på lovbrudd i tilsyn med vertskommunen Nærøysund når det gjelder Nav-kontorets ansvar for å ivareta barns behov når familien søker økonomisk stønad.

Barnevernstjenesten har hatt utfordringer på flere områder. Statsforvalteren gjennomførte tilsyn ved barneverntjenesten i februar 2022, hvor det ble avdekket lovbrudd. Statsforvalteren har vurderer at lederteamet har hatt en god forståelse av behov for kvalitetsforbedring, og tilsynet ble avsluttet i november 2024. Kommunen deltar nå på et Landsomfattende tilsyn, men hvor tilsynet gjennomføres som en egenkontroll med oppfølging fra Statsforvalterens side. Barneverntjenesten formidler i sin tilstandsrapport for 2024 at tjenestens hovedutfordring er overholdelse av lovkrav. Tjenesten opplyser også at de har hatt flere vakante stillinger og at det er svært få søkere på utlyste stillinger. Det har i deler av 2024 vært innleid konsulenter fra privat firma, men disse avtalene ble avsluttet ved inngangen til 2025. Tjenesten arbeider nå systematisk for å bygge kompetanse i egen tjeneste, bl.a. ved å sikre riktig kompetanse ved rekruttering av ansatte. Tjenesten har videre vurdert at mange barn med behov for tiltak, ikke har fått riktig hjelp til riktig tid, eller ikke har fått systematisk oppfølging. Det er en utfordring at kommunen ikke har tilstrekkelige og riktige tiltak til barn som har behov for barneverntjenester. Behov for samhandling, samt formalisert og forpliktende dialog mellom Nærøysund som vertskommune og Leka som eierkommune, er nødvendig for at Leka kommune skal være trygg på at barn, unge og familier har tilgang på forsvarlige barneverntjenester ved behov. Statsforvalteren er kjent med at en revidert samarbeidsavtale er under forhandling.

Framtidsbildet - bærekraft og handlingsrom

I økonomiplanen for perioden 2025-28 legges det opp til et gjennomsnittlig driftsresultat på 3,9 % av kommunens brutto driftsinntekter. Dette er godt over den anbefalte minimumsverdien på 1,75 % over tid i makro for å ha balanse og bærekraft (ref. Teknisk beregningsutvalg for kommunal økonomi).

Uten oppdatert KPS har ikke kommunen et godt nok styringsverktøy for å ta kommunen som helhet og organisasjon videre, og mangler dermed fokus på mål og strategier for å møte utfordringsbildet.

Kommunen kan med fordel involvere beredskapsrådet i arbeidsprosesser ifm. samfunnssikkerhet og beredskap i framtiden, f.eks. ved revidering av ROS og planverk, øvelser og krisehåndtering. Kommunen bør også delta i og gjennomføre aktiviteter ifm. egenberedskapsuka. Leka er en liten kommune og det bør derfor også vurderes om det er hensiktsmessig å etablere samarbeid med nabokommuner innen samfunnssikkerhet og beredskap (jf. § 5).

Tverrfaglig samarbeid fremmer utvikling av felles kompetanse og tilnærming på tvers av fagområder. Det gir også en god struktur for brukermedvirkning i hele prosessen. Det kan bidra til mer robuste tjenester ved å utnytte merverdien i kunnskapsdeling. Tverrfaglig samarbeid er en arbeidsform som både sikrer kunnskapsutvikling og tjenesteutvikling i tett dialog med bruker.

Kommunen bør sikre at innbyggerne, spesielt ungdom og sårbare grupper involveres systematisk i tilrettelegging og utvikling av meningsfulle aktiviteter som fremmer folkehelsen. Innsats for å hindre sosioøkonomisk ulikhet, satsning på aldersvennlige og inkluderende nærmiljø for å redusere utenforskap, kan bidra til økt sosial bærekraft.

Økende krav til spesialisering i kommunehelsetjenesten gir større behov for fagpersonell med spesialisert kompetanse. Et systematisk samarbeid i regionen vil kunne bidra til å øke robustheten i tjenesten. I tillegg kan tiltak for økt helsekompetanse i befolkningen og å frigjøre ressurser fra andre pressede områder for å styrke rehabilitering, helsefremming, læring og mestringstilbud, bidra til økt egenmestring og i forlengelsen av det utsatt tjenestebehov.

Felles situasjonsforståelse blant innbyggere og ansatte samt prioritering av utviklingsarbeid kan bidra til økt bærekraft innen omsorgstjenestene. Kommune bør i kommende år ha søkelys på rekruttering, innovasjon, alternative løsninger og digitalisering samt samarbeid på tvers av sektorer og med andre kommuner. Fleksibilitet i metoder og tjenester, god samhandling og utnyttelse av kompetanse vil være avgjørende for effektiv og bærekraftig drift. Kvaliteten på utviklings- og endringsarbeidet vil avhenge av ledelse, behovsanalyse og prioritering, og strategier må konkretiseres i plan for tjenestene. Videreføring og utvikling av interkommunale samarbeid, kompetansetiltak og tjenesteutvikling på tvers anbefales.

Kommunen bør jobbe videre med å videreutvikle arbeidet med de sosiale tjenestene for å sikre at tjenestene er forsvarlige og tilgjengelige for innbyggerne i kommunen. Dette er forhold som krever kontinuerlig fokus.

Som følge av økt behov for bosetting av flyktninger, er det viktig at kommunen sine tjenester er dimensjonert slik at de har forutsetninger for å lykkes i integreringsarbeidet. Dette er forhold som krever kontinuerlig fokus.

Kommunen må sikre at barneverntjenesten ivaretar sitt viktige samfunnsmandat, med å sikre at barn, unge og familier får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse når de har behov for det. Samarbeidsavtalen med Nærøysund kommune som vertskommune, må være oppdatert og følges opp slik at Leka kommune holdes orientert og kan ivareta sitt ansvar som eierkommune.

Utdanning har stor betydning for den enkeltes mulighet til å få et godt liv. Tilgang på relevant kompetanse vil være avgjørende for omstillingsevnen i samfunns-, nærings- og arbeidsliv. I tillegg er kunnskap avgjørende for å oppnå alle FNs bærekraftsmål. Gode barnehager som løfter alle barn uavhengig av bakgrunn, er et viktig bidrag for å skape et samfunn med få forskjeller og like muligheter for alle. Under FNs bærekraftsmål 4 God utdanning skal delmål 4.2 sikre alle jenter og gutters mulighet for tidlig utvikling, omsorg og tilgang til førskole. Det er en høy andel menn i barnehagen i kommunen - dette kan ha betydning for gutter og jenters likeverdige muligheter i utdanningsløpet. Andelen barnehagelærer Leka kommune er også svært høy. Gjennom deltakelse i den regionale ordningen for kompetanseutvikling i barnehage gis det mulighet for at de ansatte i barnehagene i kommunen utvikler sin pedagogiske praksis gjennom barnehagebasert kompetanseutvikling. Regelverket om et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø trådte i kraft 1. januar 2021. I hvilken grad etterleves regelverket og hvordan jobber kommunen som barnehagemyndighet med å veilede og å påse dette?

Bærekraftige mål for utdanning måles gjennom flere indikatorer. En sentral indikator er andelen elever som oppnår grunnleggende ferdigheter i lesing og regning på 8. trinn. I Leka kommune er denne andelen 16,6 % for både lesing og regning, sammenlignet med henholdsvis 65,1 % og 63,3 % på landsbasis. Dette viser et betydelig avvik fra nasjonalt nivå. En annen indikator for bærekraft i skolen er elevenes trivsel. Leka kommune har ikke gjennomført Elevundersøkelsen for inneværende skoleår. Tilgjengelige resultater fra skoleåret 2023/24 for 7. trinn, viser at trivselen blant elevene ligger under landsgjennomsnittet. Videre viser statistikk at 31,4 % av innbyggerne i Leka kommune har grunnskole som høyeste fullførte utdanning, mot 23,4 % nasjonalt. Selv om dette er en høyere andel enn landsgjennomsnittet, har kommunen vist en svak, men positiv utvikling over tid.

Omdisponering og nedbygging av karbonrike arealer, inkludert myr, bløtbunnsområder i strandsonen, tidevannssump og andre typer våtmark og skog, skal unngås så langt som mulig. Nytt forurensningsregelverk for akvakultur i sjø medfører at kommunen i større grad også må vurdere forurensningsmessige hensyn i planleggingen knyttet opp mot tilstand i vannforekomstene og egnethet for akvakultur. Kommunen må ta hensyn til sjøørret-, lakse- og elvemuslingsvassdrag som finnes i kommunen i areaplanarbeidet. Dette gjelder også oversikt over korallforekomster i sjøområdene. Det er uheldig å tillate mer oppdrett nært lakse- og sjøørretvassdrag og vassdrag med elvemusling. Kommunen bør ha ambisiøse mål for utslippskutt og målene må følges opp i en handlingsplan. Klimabudsjett kan være godt verktøy i kommunens arbeid med utslippskutt. Statsforvalteren oppfordrer kommunen til å jobbe videre med å integrere hensyn til endret klima i kommunens virksomhet og plansystem. Vi er nå inne i FNs tiår for naturrestaurering, så alle kommuner bør prioritere å se etter områder som kan restaureres eksempelvis grøftede myrer og vassdrag. Naturrestaurering kan være tiltak som er viktig for både klima, klimatilpasning og biologisk mangfold. Natursats er en ordning kommunene kan bruke for å søke tilskudd til tiltak. Statsforvalteren minner om kommunens plikt om å vedlikeholde Grunnforurensningsdatabasen.

Dyr på beite er viktig for å ivareta landskapsverdiene på Leka. Felles satsingen på UKL og organisert beitebruk vil være positivt. Kommunen har også stor mulighet til å styre SMIL-midlene dit behovet er størst gjennom lokale retningslinjer. Ved å ha flere søknadsfrister kan kommunen også søke om tilleggsmidler senere på året.

Ny kommuneplanens arealdel og oppfølging av konsultasjonsplikten ovenfor reindriften vil bidra til å sikre reindriftas arealer i et langsiktig perspektiv.

3.3 Dialogtema

Framtidsbildet - kommunen som bærekraftig samfunnsutvikler og demokratisk aktør

Kommunenes rolle som samfunnsutvikler handler om å utvikle lokalsamfunnet gjennom planlegging og tilrettelegging for langsiktig arealbruk og utbyggingsmønster, utbygging av infrastruktur, steds- og sentrumsutvikling, næringsutvikling, miljø og folkehelse i videste forstand. Kommunene skal gjennom planer og tiltak skape helhetlig utvikling av lokalsamfunnet og gode levekår for innbyggerne. Lovgrunnlaget er først og fremst plan- og bygningsloven, der kommunens rolle som ansvarlig for arealdisponeringen innenfor kommunens grenser er helt sentral. Rollen favner videre enn de oppgavene en kommune er pålagt å utføre gjennom lover og forskrifter, og er i stor grad basert på samarbeid med og mobilisering av aktører i og utenfor egen kommune.

Kommunenes demokratiske rolle har blitt viktigere ettersom velferdssystemet i stadig større grad har blitt bygget opp rundt kommunen som ansvarlig for viktige deler av offentlige ytelser og velferd. At innbyggerne har anledning til selv å velge sine lokale politiske ledere og å stille dem til ansvar, er en del av kjernen i hele vårt demokratiske system. Demokrati handler også om deltakelse og meningsytring mellom valg. I tillegg til det representative demokratiet vil derfor tilrettelegging av deltakelsesformer og arenaer som omfatter politisk diskusjon inngå i kommunenes rolle som demokratisk arena og aktør. For å oppnå dette forutsettes et aktivt lokalt organisasjonsliv, så vel som en oppegående lokal presse. Og kommunene må være seg bevisst på nye arenaer, kanaler og nye måter å få innspill fra innbyggeren på, særlig de som blir berørt, men selv ikke aktivt deltar i samfunnsdebatten. Kommunen som lokaldemokratisk arena handler også om hvordan det representative demokratiet fungerer, og de folkevalgtes evne til å respondere på innbyggernes behov og forventninger.

Kilde: NOU 2023: 9 Generalistkommunesystemet — Likt ansvar – ulike forutsetninger

Statsforvalteren ønsker å løfte følgende spørsmål til dialog knyttet til framtidsbildet og kommunens rolle som en bærekraftig samfunnsutvikler og demokratisk aktør:

OVERORDNA PLANLEGGING OG BÆREKRAFT

Hvordan arbeider kommunen med bærekraft i den overordna planleggingen?

1

I henhold til plan- og bygningslovens § 10-1 skal kommunestyret minst en gang hver valgperiode utarbeide og vedta kommunal planstrategi. Hvorfor har ikke Leka vedtatt planstrategi for 2023-2027?

Kommunen igangsatte revidering av kommuneplanens samfunnsdel i 2022, men arbeidet ser ut til å ha stoppet opp. Når vil kommunen gjenoppta dette arbeidet?

NATUR, KLIMA OG NÆRING

Hvordan vil kommunen ivareta klima, naturmangfold og miljø og samtidig legge til rette for og trygge næringsgrunnlaget i kommunen (som f.eks. havbruk og landbruk)?

2

Hvordan jobber kommunen for å sikre at naturmangfoldloven vurderes ved alle kommunens beslutninger som berører natur, særlig ved arealplanlegging i sjø mtp. forurensningshensyn og lakse-, sjørørret- og elvemuslingsvassdrag?

OPPVEKST- OG LEVEVILKÅR

Hvordan vil kommunen legge til rette for og sikre gode oppvekst- og levevilkår for sine innbyggere, herunder et inkluderende samfunn med innenforskap og god folkehelse?

3

FELLES SAMFUNNSUTFORDRINGER - FELLES LØSNINGER

Hvilke utfordringer står kommunen/regionen overfor som krever fellesløsninger på tvers av kommunegrensene?

4

INVOLVERING OG MEDVIRKNING

Hvordan vil kommunen legge til rette for og sikre god involvering og medvirkning i demokratiske prosesser, herunder revidering av kommuneplanen og brukerinvolvering av barn, ungdom og utsatte grupper (bl.a. knyttet til folkehelsetiltak)?

5

Kommunen som effektiv tjenesteyter og tillitsskapende myndighetsutøver

Kommunene er store tjenesteytere og har et omfattende ansvar for tjenestetilbudet til sine innbyggere. Innbyggerne får tjenester fra kommunen gjennom hele livet – alt fra oppfølging av den kommunale helsestasjonen som nyfødt, via tilbud om barnehage før man går over til grunnskolen og eldreomsorgen som tar seg av deg i alderdommen. I tillegg til store velferdstjenester som barnehager, grunnskoler, helse- og omsorgstjenester og sosiale tjenester, har kommunene ansvar for viktige oppgaver som bibliotek, ulike kulturtiltak, brannvern, havner, kommunale veier, kirkebygg og gravplass, lokalt miljøvern og renovasjon. Kommunene har også ansvar for mer spesialiserte oppgaver som barnevern og rus og psykiatri. Likeverdige tjenester uavhengig av bosted har vært et viktig mål i oppbyggingen av den norske velferdsstaten, og er i dag ett av flere nasjonale mål. Begrepet likeverd innebærer ikke nødvendigvis like tjenester med samme form, innhold og omfang i alle kommuner, men at kommunene og fylkeskommunene skal ha muligheter til å kunne gi helsetjenester, undervisning og annet som best mulig kan tilpasses den enkeltes behov.

Kommunene er myndighetsutøver innenfor en rekke saksfelt og ofte i sammenheng med sin rolle som tjenesteyter og samfunnsutvikler. Kommunene forvalter offentlig myndighet som regulerer grunnleggende forhold i innbyggernes liv, og som legger rammer for lokalsamfunnernes utvikling. Kommunen utøver sin myndighetsutøverrolle blant annet når den fatter vedtak om tildeling av tjenester, gir tillatelser, fordeler tilskudd og gir bevilgninger, vedtar forskrifter som gjelder i kommunen, fatter planvedtak og fører tilsyn.

Kilde: NOU 2023: 9 Generalistkommunesystemet — Likt ansvar – ulike forutsetninger

Statsforvalteren ønsker å løfte følgende spørsmål til dialog knyttet til kommunens rolle som en effektiv tjenesteyter og tillitsskapende myndighetsutøver:

1

KAPASITET OG KOMPETANSE I TJENESTENE

Hvordan skal kommunen sikre tilstrekkelig kompetanse og kapasitet i sine tjenester, herunder beholde fagpersonell med spesialisert kompetanse, utnytte kompetanse på tvers av sektorer og jobbe strategisk med rekruttering for å redusere sårbarhet, bl.a. innen omsorgstjenestene og barnevernstjenesten?

2

TJENESTESTRUKTUR, DIMENSJONERING OG TJENESTESAMARBEID

I hvilken grad legger dagens tjenestestrukturer et godt grunnlag for effektive og gode tjenester og hvordan skal kommunen sikre at tjenestene er dimensjonert for å kunne gi riktig hjelp til riktig tid, bl.a. som følge av økende behov for avlastning og tjenester til barn og unge og økt behov for bosetting av flyktninger?

3

TVERRSEKTORIELL SAMHANDLING

Er det etablert rutiner som avklarer hvilke tjeneste som har samordningsansvar når det er behov for et samordnet tjenestetilbud?

Hvilke samordningsstrukturer finnes rundt tjenestemottaker og hvilke formelle samarbeidsfora finnes på ledernivå, der barn og unge med sammensatte behov og deres pårørende er tema?

4

BARNEVERNSTJENESTEN

Hvordan skal kommune som eierkommune sikre at det finnes rutiner for regelmessig politisk rapportering og dialog, og at kommunen har en klar strategi for sin eierrolle i samarbeidet?

5

OMSORGSTJENESTENE?

Hvordan arbeider kommunen med å tilpasse innsatstrappa til framtidige behov innen omsorgstjenestene?

6

SOSIALTJENESTEN

Hvordan arbeider kommunen for at barneperspektivet ivaretas, både gjennom saksbehandling av søknader om tjenester og i samarbeid med aktuelle samarbeidsparter?

Hvordan arbeider kommunen med å tilby de lovpålagte sosiale tjenestene individuell plan (IP) og kvalifiseringsprogram (KVP) til de som fyller vilkårene?

7

MYNDIGHETSUTØVELSE OG INNBYGGERNES RETTIGHETER

Kommunen er myndighetsutøver innenfor en rekke saksfelter. Hvordan arbeider kommunen for å sikre at innbyggerne får oppfylt sine rettigheter og at innbyggernes tillit til kommunens myndighetsutøvelse blir ivaretatt?

4. Statsforvalterens bilde av tjeneste- og forvaltningsområder

4.1 Barnehage

God

Leka kommune har 1 kommunal barnehage. Barnehagen oppfyller pedagog- og bemanningsnormen.

Andelen barnehagelærer er svært høy. 30 % av de ansatte i barnehagen er menn.

Leka kommune som barnehagemyndighet har ikke gjennomfør tilsyn med barnehagen de siste 4 årene.

I foreldreundersøkelsen scorer kommunen lavt på indikatoren bemanningstetthet og høyt på barnets trivsel og barnets utvikling

Leka kommune deltar i kompetanseutvikling i barnehagene i Ytre Namdal regionale kompetansenettverk i regional ordning for kompetanseutvikling i barnehage (REKOM) og kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis. Gjennom deltakelse i den regionale ordningen for kompetanseutvikling i barnehage gis det mulighet for at barnehagene i kommunen utvikler sin pedagogiske praksis gjennom barnehagebasert kompetanseutvikling.

4.1.1 Fokusområder

Alle barnehagebarn har et godt og inkluderende leke- og læringsmiljø
Barn som har behov for det, får hjelp tidlig, slik at alle får utviklet potensialet sitt
Ansatte i kunnskapssektoren har høy kompetanse
Alle barnehagebarn har god tilgang til relevante tilbud av høy kvalitet

4.1.2 Sentrale nøkkeltall

Andel barn 1-5 år i barnehage, i forhold til innbyggere 1-5 år (prosent) Kilde: SSB	2020	2021	2022	2023	2024	Hele landet med Oslo
	84%	90,6%	93,9%	87,5%	82,9%	94,3%
Andel minoritetsspråklige barn i barnehage i forhold til innvandrerbarn 1-5 år (prosent) Kilde: SSB	2020	2021	2022	2023	2024	Hele landet med Oslo
	-	-	100%	120%	85,7%	89,5%
Antall barn per ansatt, Bemanningstetthet Kilde: Udir	2020	2021	2022	2023	2024	Hele landet med Oslo
	5,2	4,3	5,6	5,3	4,8	5,7
Variabler						
Eierform: Alle Eierformer						
Barnehagestr: Alle Barnehagestørrelser						
Oppfyller pedagognormen (andel) Kilde: Udir	2020	2021	2022	2023	2024	

100	100	0	0	100	Hele landet med Oslo
-----	-----	---	---	-----	----------------------

Variabler

Eierform: Alle Eierformer

65

Har hatt tilsyn	2020	2021	2022	2023	2024	Hele landet med Oslo
Kilde: Udir	0	0	0	0	0	1 110

Variabler

Eierform: Alle Eierformer

Netto driftsutgifter barnehager, per innbygger 1-5 år (kr)	2020	2021	2022	2023	2024	Hele landet med Oslo
Kilde: SSB	197 880kr	173 344kr	197 273kr	211 344kr	221 571kr	225 324kr

4.1.3 Samlet vurdering av området

Relevant faktainformasjon

Leka kommune har 1 kommunal barnehage. Til sammen er det 29 barn som går i barnehage, 10 barn 0-2 år og 19 barn 3-5 år. 62 % av de ansatte er barnehagelærere, nasjonalt snitt er 41 %. 25,3 % av de ansatte er barne- og ungdomsarbeidere, nasjonalt snitt er 23 %. Andelen menn som arbeider i barnehagene i Leka er 30 %, nasjonalt snitt er 13,3 %.

Leka kommune er en del av Ytre Namdal kompetansenettverk i regional ordning for kompetanseutvikling i barnehage (REKOM) og kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis.

Styrker og muligheter

Leka barnehage oppfyller pedagog- og bemanningsnormen.

Andelen ansatte med barnehagelærerutdanning er svært høy og andelen barne- og ungdomsarbeidere er om lag som landsgjennomsnittet.

Leka kommune er en del av Ytre Namdal kompetansenettverk i regional ordning for kompetanseutvikling i barnehage (REKOM). Statsforvalteren erfarer at regionsamarbeidet fungerer godt.

Svakheter og utfordringer

Barnehageloven § 11 stiller krav til likebehandling og uavhengighet. Oppgavene til barnehagemyndigheten er ikke organisert adskilt fra oppgavene kommunen har som barnehageeier. Kommunen skal ifølge § 11 andre punktum organisere oppgavene den har som barnehagemyndighet adskilt fra oppgavene den har som barnehageeier når dette er egnet til å ivareta tilliten til kommunens upartiskhet som barnehagemyndighet.

Barnehagemyndigheten har ikke gjennomført tilsyn med barnehager de fire siste årene.

Framtidsbildet - bærekraft og handlingsrom

Gjennom deltakelse i den regionale ordningen for kompetanseutvikling i barnehage gis det mulighet for at de ansatte i barnehagene i kommunen utvikler sin pedagogiske praksis gjennom barnehagebasert kompetanseutvikling. Det har blitt arbeidet godt med kollektiv kompetanseheving med utgangspunkt i hver barnehages behov over år, og det virker til å være gode prosesser med involvering, gjennomføring og evaluering av tiltak som er satt i gang.

Regelverket om et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø trådte i kraft 1. januar 2021. Etterleves regelverket og hvordan jobber kommunen som barnehagemyndighet med å veilede og å påse dette?

Utdanning har stor betydning for den enkeltes mulighet til å få et godt liv. Tilgang på relevant kompetanse vil være avgjørende for omstillingsevnen i samfunns-, nærings- og arbeidsliv. I tillegg er kunnskap avgjørende for å oppnå alle FNs bærekraftsmål. Gode barnehager som løfter alle barn uavhengig av bakgrunn, er et viktig bidrag for å skape et samfunn med få forskjeller og like muligheter for alle. Under FNs bærekraftsmål 4 God utdanning skal delmål 4.2 sikre alle jenter og gutters mulighet for tidlig utvikling, omsorg og tilgang til førskole. Det er en høy andel menn i barnehagen i kommunen - dette kan ha betydning for gutter og jenters likeverdige muligheter i utdanningsløpet. Andelen barnehagelærer Leka kommune er svært høy.

4.1.4 Sentrale tema

1

Hvordan jobber myndigheten med å veilede og påse barnehageeiers arbeid med det psykososiale barnehagemiljøet (kap. VIII i barnehageloven)?

4.2 Barnevern

Svak

Statsforvalteren vurderer samlet sett er en betydelig risiko for svikt på barnevernsområdet i Ytre Namdal.

Barneverntjenesten har selv pekt på utfordringer i sin tilstandsrapport for 2024, hvor det fremgår at hovedutfordringen er å sikre at tjenesten opererer i tråd med lov- og forsvarlighetskravet. Tjenesten har over tid hatt vakante stillinger, høyt sykefravær, stor turnover og lav søknadstilgang ved utlysninger. Disse forholdene har påvirket tjenestens kapasitet og stabilitet. Statsforvalteren har forstått det slik at ovennevnte tilstandsrapport ikke er blitt presentert for eller behandlet i kommunestyret i Leka kommune.

Rapporteringstall viser at tjenesten har utfordringer med å overholde lovpålagte frister, og tidligere gjennomførte tilsyn har avdekket alvorlige lovbrudd.

Det er tilbudt og gjennomført omfattende veiledning, opplærings- og kompetansetiltak i tjenesten over tid. Kommunen og barneverntjenesten har gitt tilbakemelding om at de vurderer tiltakene har hatt effekt.

4.2.1 Fokusområder

Barn skal ha rett hjelp til rett tid, inkludert beskyttelse når dette er nødvendig.
Kommunen skal ha en forsvarlig akuttberedskap utenfor barneverntjenestens arbeidstid.
Oppvekstreform/barnevernreform har trådt i kraft 1.1.2022. Reformen medfører nye oppgaver for barneverntjenesten og stiller høyere krav til kommunes generelle forebyggende arbeid.

4.2.2 Sentrale nøkkeltall

Antall barn i tiltak Kilde: Bufdir		2. halvår 2022	2. halvår 2023	2. halvår 2024	Hele landet med Oslo
		117	84	81	0
Andel undersøkelser med fristbrudd Kilde: Bufdir	1. halvår 2023	1. halvår 2024	2. halvår 2022	2. halvår 2023	Hele landet med Oslo
	35%	40%	53%	39%	0%
Andel barn i fosterhjem der krav om tilsynsbesøk ikke er oppfylt Kilde: Bufdir	1. halvår 2023	1. halvår 2024	2.halvår 2023		Hele landet med Oslo
	74%	76%	74%		0%
Andel barn i fosterhjem der krav om oppfølgingsbesøk ikke er oppfylt Kilde: Bufdir	1. halvår 2023	1. halvår 2024	2. halvår 2023		Hele landet med Oslo
	26%	0%	12%		0%

4.2.3 Samlet vurdering av området

Relevant faktainformasjon

Nærøysund kommune er vertskommune for den interkommunale tjenesten i Ytre Namdal, bestående av Nærøysund og Leka.

I følge tiltandsrapporten for 2024 har tjenesten tilsammen 17 årsverk.

Antall barn med hjelpetiltak i Leka kommune, har vært stabil over tid, sett bort fra en nedgang i 1. halvår 2024. Leka kommune har ingen barn under omsorg.

Styrker og muligheter

Kommunen har mottatt det to-årige nasjonale tiltaket veiledningsteam. Tiltaket skal bidra med å utvikle arbeidsformer og strukturer som bidrar til kvalitetsforbedring, og bedre styring av barneverntjenesten. Kommunen vurderte behov for å videreføre veiledningsarbeidet i egen regi. En av veilederne er derfor leid inn i 2025 for å komme i mål med nødvendig oppfølging. Veiledningen omhandler organisatoriske forhold og arbeidsfordeling/arbeidsoppgaver, samt forbedring og utvikling av påkrevd internkontroll.

Kommunen vurderer at veiledning, oppfølging og opplæring gjennom 2024, har bidratt til å styrke lederkompetansen, og har dermed bedre kontroll og styring med tjenesten. Barnevernstjenesten vurderer selv at de har hatt en positiv utvikling de siste årene både knyttet til faglig forsvarlighet og økonomistyring. Arbeidet skal fortsette inn i 2025, med bistand fra ekstern veileder.

Ytre Namdal barneverntjeneste inngår i læringsnettverk sammen med Indre- og Midtre Namdal barneverntjeneste. Disse tre tjenestene samarbeider bl. a om en felles fosterhjemsressurs. Nettverket har høsten 2023 re-etablert seg, og samarbeider om kompetansehevende tiltak. Ledelsesteamet har også gjennomført lederutviklingsprogram gjennom KS sammen med Læringsnettverket.

Svakheter og utfordringer

Tjenesten har hatt utfordringer på flere områder. Statsforvalteren gjennomførte et tilsyn ved barneverntjenesten i februar 2022, hvor tema var barneverntjenestens arbeid med undersøkelser. Tilsynet avdekket lovbrudd. Statsforvalteren vurderer at lederteamet har hatt en god forståelse av behov for kvalitetsforbedring. Tilsynet ble avsluttet i november 2024, og kommunen deltar nå på et Landsomfattende tilsyn om samme tema, men hvor tilsynet gjennomføres som en egenkontroll med oppfølging fra Statsforvalterens side.

Barneverntjenesten formidler imidlertid i sin tilstandsrapport for 2024 vist at tjenestens hovedutfordring er overholdelse av lovkrav. Tjenesten opplyser at de har hatt flere vakante stillinger, og at de har svært få søkere på utlyste stillinger. Det har i deler av 2024 vært innleid konsulenter fra privat firma; Barnevernkompetanse. Disse avtalene ble avsluttet ved inngangen til 2025, og tjenesten arbeider systematisk for å bygge kompetanse i egen tjeneste, bl.a ved å sikre riktig kompetanse ved rekruttering av ansatte. Det har også i 2024 vært høy turnover i tjenesten, i tillegg til sykefravær i ledelsesteamet.

Rapporterings tall 1. halvår 2024 viser fristoversittelser i 40 % av undersøkelsene. Det er imidlertid positivt at det i andre halvår 2024 ble rapportert en nedgang i antall fristbrudd. Samtidig har det vært en nedgang i antall barn med tiltak fra barneverntjenesten i perioden 2022 til 2024.

Tjenesten har i sin tilstandsrapport vurdert at mange barn med behov for tiltak, ikke har fått riktig hjelp til riktig tid, eller ikke har fått systematisk oppfølging. Det er en utfordring at kommunen ikke har tilstrekkelige og riktige tiltak til barn som har behov for barneverntjenester.

Barneverntjenesten skal årlig legge frem en tilstandsrapport for kommunestyret. Rapporten skal gi kommunestyret innsikt i tilstanden, utviklingen, og de viktigste problemstillingene i tjenesten, samt framtidsutsiktene. Rapporten for 2024 ble politisk behandlet i Nærøysund kommunestyre i mars i år. Slik Statsforvalteren har forstått det, er ikke rapporten presentert for, eller behandlet i kommunestyret i Leka kommune.

Behov for samhandling, samt formalisert og forpliktende dialog mellom Nærøysund som vertskommune og Leka som eierkommune, er nødvendig for at Leka kommune skal være trygg på barn, unge og familier har tilgang på forsvarlige barneverntjenester ved behov. Statsforvalteren er kjent med at revidert samarbeidsavtale er under forhandling.

Framtidsbildet - bærekraft og handlingsrom

Kommunen må sikre at barneverntjenesten ivaretar sitt viktige samfunnsmandat, med å sikre at barn, unge og familier får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse når de har behov for det.

Samarbeidsavtalen med Nærøysund kommune som vertskommune, må være oppdatert og følges opp slik at Leka kommune holdes orientert og kan ivareta sitt ansvar som eierkommune.

4.2.4 Sentrale tema

1

Som eierkommune bør Leka kommune sikre at det finnes rutiner for regelmessig politisk rapportering og dialog, og at kommunen har en klar strategi for sin eierrolle i samarbeidet.

2

Leka kommune må følge med på om det er tilstrekkelig kompetanse og kapasitet i barneverntjenesten, slik at barn, unge og familier med behov for barneverntjenester får rett hjelp til rett tid.

3

Leka kommune må utarbeide en plan for forebygging av adferdsvansker og omsorgssvikt jf. barnevernsloven § 15-1.

4.3 Folkehelse

Middels

Kommunes oversiktsdokument er fra 2021. Statistikk på flere områder innenfor folkehelseområdet er ikke tilgjengelig for kommuner med få innbyggere, så det kan være utfordrende å sikre et godt kunnskapsgrunnlag. Leka har ulike folkehelseutfordringer og dårligere score enn fylkessnittet på flere indikatorer fra HUNT4.

Vurderingen gjengir vårt helhetlige inntrykk av folkehelseutfordringene i kommunen med hensyn på levekår, helseatferd og risikofaktorer. Vurderingen er i hovedsak basert på kommunehelsa statistikkbank (FHI) og data fra HUNT- undersøkelsen.

Folkehelseutfordringer kan gi økt behov for helse og omsorgstjenester og redusert bærekraft.

4.3.1 Fokusområder

Folkehelseinnsats skal synliggjøres i all planlegging for å sikre sosial bærekraft
Satsning på forebyggende tiltak for å bidra til deltakelse, aktivitet og mestring
Psykisk helse og forebyggende rusarbeid skal være inkludert som en likeverdig del i folkehelsearbeidet

4.3.2 Sentrale nøkkeltall

Overvekt og fedme, 17 år, selvrapportert, fireårige tall Kilde: Folkehelsestatistikk, Hdir	2019-2022		2020-2023		2021-2024		Hele landet med Oslo	
	50%		60%		67,1%		21,7%	

Høyeste fullførte utdanningsnivå – 30-39 år, videregående eller høyere, andel (prosent) Kilde: https://statistikk.fhi.no/nokkel/sGprm5F-rJQcpEqkZhAfGok03DrQq4sZZjNVilcZriU	2020	2021	2022	2023	Hele landet med Oslo
	68%	70,4%	69,6%	75,4%	81,5%

Mottakere av uføreytelser, varig uførepensjon Kilde: Folkehelsestatistikk, Hdir	2017-2019		2021-2023		Hele landet med Oslo	
	3,5%		5,5%		4,1%	

Fysisk aktiv HUNT 4 Kilde: Manuell	Leka 28,5 % Trøndelag 26,7%	
--	--------------------------------	--

Fysisk aktiv HUNT 4 Kilde: Manuell	Leka 9,3 % Trøndelag 23,6 %	
--	--------------------------------	--

4.3.3 Samlet vurdering av området

Relevant faktainformasjon

Leka har ansatt folkehelsekoordinator. Kommunen har et grundig oversiktsdokument fra 2021 som ikke er oppdatert. Statistikk på flere områder innenfor folkehelseområdet er ikke tilgjengelig for kommuner med få innbyggere, så det kan være utfordrende å sikre et godt kunnskapsgrunnlag.

Kommunen deltok fra 2019 i program for folkehelse med prosjektet "Ungdomsklubb som arena for samhørighet, mestring og medbestemmelse". Kommunen har et aktivt ungdomsråd. Leka er BTI-kommune.

Leka deltar sammen med andre trønderske kommuner i distriktssatsninga I LAG, hvor kommunen arbeider med ulike områder blant annet attraktive bomiljø og boliger, og muligheten for å etablere frivilligsentral.

Styrker og muligheter

Kommunen er i gang med arbeidet med ny Kommuneplanens samfunnsplan, hvor "det gode liv i Leka - helsefremmende i alle livsfaser" er foreslått som satsningsområde. Kommunen har utarbeidet trafikksikkerhetsplan 2025-2027, og plan for friluftslivets ferdselsårer i 2025.

Kommunen har idrettshall, basseng og Leknes gamle skole benyttes som lokale for ulike aktiviteter og tilbud. Informasjonsskrivet Lekaposten med kommunal informasjon og oversikt over aktiviteter kommer ut 2 ganger i måneden.

Det er korte avstander til grøntareal, natur og friluftsområder for innbyggerne i kommunen. Kommunen har et godt samarbeid med frivillige lag og organisasjoner, noe som bidrar til at det kan tilbys varierte aktivitetsilbud.

Svakheter og utfordringer

Levekårutfordringer kan påvirke helsa. Kommunen har relativt lavt utdanningsnivå i befolkningen, og relativt mange unge uføre. Tall fra sesjon viser at en stor andel ungdom er overvektige, og tall fra Hunt 4 viser varierte resultater for Leka.

Framtidsbildet - bærekraft og handlingsrom

Oversiktsdokumentet må oppdateres jevnlig.

Kommunen bør sikre at innbyggerne, spesielt ungdom og sårbare grupper involveres systematisk i tilrettelegging og utvikling av meningsfulle aktiviteter.

Innsats for å hindre sosioøkonomisk ulikhet, satsning på aldersvennlige og inkluderende nærmiljø for å redusere utenforskap kan bidra til sosial bærekraft.

4.3.4 Sentrale tema

1

Sikre jevnlig oppdatering av oversiktsdokument. Kunnskap må benyttes i planlegging og prioritering av tiltak.

2

Videreføre arbeidet på risikoområder med systematisk involvering av innbyggere, spesielt ungdom

4.4 Grunnskole

Middels

Leka kommune gjennomførte ikke Elevundersøkelsen for inneværende skoleår. Siste tilgjengelige data er fra skoleåret 2023/24. For 7. trinn viser mobbetallene null rapporterte tilfeller. Når det gjelder 10. trinn, er dataene unntatt offentlighet. Basert på publiseringsreglene kan det imidlertid konkluderes med at noen elever har rapportert mobbing, men omfanget er ukjent.

Resultatene fra nasjonale prøver varierer mellom år og trinn. Det er særlig grunn til å rette oppmerksomheten mot vedvarende utfordringer på 8. trinn, hvor kommunen over tid har hatt en høy andel elever på de laveste mestringsnivåene.

Statsforvalteren i Trøndelag har mottatt få henvendelser om skolemiljøet i Leka kommune. Det ble gjennomført tilsyn med skolemiljøet i 2023. I den forbindelse ble det gitt to pålegg knyttet til plikten til å melde fra. Disse forholdene er nå rettet, og tilsynet er avsluttet.

4.4.1 Fokusområder

Alle elever har et godt og inkluderende læringsmiljø
Barn og unge som har behov for det, får hjelp tidlig slik at alle får utviklet sitt potensial
De ansatte i kunnskapssektoren har høy kompetanse
Alle lykkes i opplæringen og utdanningen

4.4.2 Sentrale nøkkeltall

Støtte fra lærerne, Elevundersøkelsen, læringsmiljø Kilde: Udir	2022-23 -	2023-24 4,9	Hele landet med Oslo 4,2
Vurdering for læring, Elevundersøkelsen, læringsmiljø Kilde: Udir	2022-23 -	2023-24 4,4	Hele landet med Oslo 3,6
Mobbing på skolen (prosent) Kilde: Udir	2022-23 -	2023-24 0%	Hele landet med Oslo 12,8%

Variabler

Eierform: Alle EierformerKjønn: Alle Kjønn

Årstrinn: 7. Årstrinn

Variabler

Eierform: Alle EierformerÅrstrinn: 7. Årstrinn

Kjønn: Alle Kjønn

Variabler

Kjønn: Alle KjønnEierform: Alle Eierformer

Årstrinn: 7. Årstrinn

4.4.3 Samlet vurdering av området

Relevant faktainformasjon

Leka kommune har én skole med totalt 59 elever.

Kommunen har elever med vedtak om individuelt tilrettelagt opplæring, og per i dag mottar 7 elever forsterket opplæring i norsk. Enkelte av disse elevene får også morsmåls- eller tospråklig opplæring i fag.

Leka kommune er del av kompetansenettverket Ytre Namdal. Kompetansenettverket har en langsiktig kompetanseutviklingsplan.

Styrker og muligheter

Leka kommune har forbedret resultatene på nasjonale prøver på 5. trinn i lesing i forhold til siste tre årene.

Elevundersøkelsen for skoleåret 2023/24 for 7. trinn viser at Leka kommune ligger godt over landsgjennomsnittet på flere indikatorer: støtte fra lærer, vurdering for læring, læringskultur, elevdemokrati og medvirkning og motivasjon.

Grunnskolepoeng er en samlet poengsum beregnet ut fra alle standpunkt- og eksamenskarakterene på vitnemålet. Grunnskolepoengene viser en positiv trend de siste to årene. I skoleåret 2021/22 lå grunnskolepoengene på 39,4, mens de skoleåret 2023/24 lå på 42,3.

Svakheter og utfordringer

Elevundersøkelsen skoleåret 2024/25 ble ikke gjennomført.

Tall fra Elevundersøkelsen (tidligere år) er delvis ikke tilgjengelig pga. reglene knyttet til personvern (få elever). Det er derfor vanskelig å kommentere kommunens arbeid med skolemiljøet.

Samtidig som vi ser at resultatene knyttet til nasjonale prøver på 5 trinn i lesing er bedret, ser vi at resultatene i regning har blitt svakere.

Leka kommune har en veldig stor andel elever på de laveste mestringsnivåene på 8. trinn. Dette gjelder både lesing og regning.

Framtidsbildet - bærekraft og handlingsrom

Bærekraftige mål for utdanning måles gjennom flere indikatorer. En sentral indikator er andelen elever som oppnår grunnleggende ferdigheter i lesing og regning på 8. trinn. I Leka kommune er denne andelen 16,6 % for både lesing og regning, sammenlignet med henholdsvis 65,1 % og 63,3 % på landsbasis. Dette viser et betydelig avvik fra nasjonalt nivå.

En annen indikator for bærekraft i skolen er elevenes trivsel. Leka kommune har ikke gjennomført Elevundersøkelsen for innværende skoleår. Tilgjengelige resultater fra skoleåret 2023/24 for 7. trinn, viser at trivselen blant elevene ligger under landsgjennomsnittet.

Videre viser statistikk at 31,4 % av innbyggerne i Leka kommune har grunnskole som høyeste fullførte utdanning, mot 23,4 % nasjonalt. Selv om dette er en høyere andel enn landsgjennomsnittet, har kommunen vist en svak, men positiv utvikling over tid.

4.4.4 Sentrale tema

1	Kommunens arbeid knyttet til elevenes faglige resultater
2	Kommunens bruk av tilgjengelige data for å forbedre kvaliteten i tjenestene
3	Kommunens arbeid med elevenes grunnleggende ferdigheter/begynneropplæringen

4.5 Integrering og bosetting

Middels

Statsforvalteren vurderer at det er middels risiko for svikt knyttet til integrering og bosetting i Leka kommune.

Statistikk fra IMDi viser at 64,2% av innbyggerne med innvandrerbakgrunn var sysselsatt i Leka kommune i 2024. Dette er noe høyere enn andelen for Trøndelag (61,8%) og landet (63,5%). Kommunen oppfordres til å videreutvikle arbeidet med å gi gode og arbeidsrettede introduksjonsprogram i samarbeid med voksenopplæringen og i tidlig og systematisk samarbeid med Nav. De som har behov for helhetlige og koordinerte tjenester for å nå målet om en varig tilknytning til arbeidslivet og økonomisk selvstendighet skal tilbys dette.

Med bakgrunn i faglige vurderinger og kommunens kapasitet både økonomisk og boligmessig, har Leka kommune vedtatt å ikke bosette nye flyktninger i 2025. Dersom behovet skulle bli ytterligere økt, vil kommunestyret ta anmodningen opp til ny vurdering.

Statsforvalteren oppfordrer kommunen til å fortsette arbeidet med å tilpasse de kommunale tjenestene for å sikre en tidlig og god integrering av innvandrere i samfunnet. Dette inkluderer tiltak innen kompetanseheving, utdanning, sysselsetting, inntekt, bolig og helsetjenester. Kommunen skal sørge for at barn og unge som bosettes i kommunen, blir godt ivaretatt.

Kommunen bør vurdere å samarbeide med andre kommuner for å styrke integreringsarbeidet og dra nytte av felles ressurser.

4.5.1 Fokusområder

Frigjøre plasser for bosetting i henhold til eget vedtak.
Jobbe aktivt og målrettet med å integrere innvandrere i samfunnet, gjennom kompetanseheving, utdanning, sysselsetting, inntekt og bolig.
Gi helhetlige og koordinerte tjenester.
Ta en aktiv rolle for å ivareta barn og unge som bosettes i kommunen.

4.5.2 Samlet vurdering av området

Relevant faktainformasjon

Kommunene skal legge til rette for at flyktninger og innvandrere som blir bosatt i Trøndelag blir tidlig integrert i samfunnet blant annet gjennom effektive og arbeidsrettede introduksjonsprogram som gir mulighet for gode språkkunnskaper, kunnskap om norsk samfunnsliv, kvalifisering, varig tilknytning til arbeidslivet og økonomisk selvstendighet.

Samordning og samhandling mellom tjenester i og utenfor kommunen er helt sentralt for å lykkes med dette arbeidet. Kommunen bør derfor jobbe systematisk og godt for å utnytte hjelpeapparatets samlede ressurser.

Kommunen skal ha god forståelse av barneperspektiv og utenforskap, og ta en aktiv rolle for å ivareta barn og unge som bosettes i kommunen.

Å skaffe boliger til flyktninger er en del av kommunens boligsosiale arbeid. Når flyktningen kommer til kommunen skal boligen de bor i være et midlertidig tilbud, og målet er at flyktningen kommer videre i egen bolig så snart det lar seg gjøre. Kommunen bør derfor jobbe aktivt for at flyktninger skal få mulighet til å leie eller kjøpe egen bolig.

Styrker og muligheter

Statistikk fra IMDi viser at 64,2% av innbyggerne med innvandrerbakgrunn var sysselsatt i Leka kommune i 2024. Dette er noe høyere enn andelen for Trøndelag (61,8%) og landet (63,5%). Kommunen oppfordres til å videreutvikle arbeidet med å gi gode og arbeidsrettede introduksjonsprogram i samarbeid med voksenopplæringen og i tidlig og systematisk samarbeid med Nav. De som har behov for helhetlige og koordinerte tjenester for å nå målet om en varig tilknytning til arbeidslivet og økonomisk selvstendighet skal tilbys dette.

Nav Nærøysund (Nærøysund kommune) mottar midler fra statsbudsjettet for utvikling av de sosiale tjenestene på Nav-kontoret. Gjennom pågående prosjekt jobber kontoret målrettet for å styrke helhetlig oppfølging av familier med flyktningbakgrunn («Max SKODD»). Prosjektet hadde oppstart i 2022, og mottar midler til juli 2025.

Svakheter og utfordringer

Med bakgrunn i faglige vurderinger og kommunens kapasitet både økonomisk og boligmessig, har Leka kommune vedtatt å ikke bosette nye flyktninger i 2025. Dersom behovet skulle bli ytterligere økt, vil kommunestyret ta anmodningen opp til ny vurdering.

Statsforvalteren oppfordrer kommunen til å fortsette arbeidet med å tilpasse de kommunale tjenestene for å sikre en tidlig og god integrering av innvandrere i samfunnet. Dette inkluderer tiltak innen kompetanseheving, utdanning, sysselsetting, inntekt, bolig og helsetjenester. Kommunen skal sørge for at barn og unge som bosettes i kommunen, blir godt ivaretatt.

Framtidsbildet - bærekraft og handlingsrom

Som følge av økt behov for bosetting av flyktninger, er det viktig at kommunen sine tjenester er dimensjonert slik at de har forutsetninger for å lykkes i integreringsarbeidet. Dette er forhold som krever kontinuerlig fokus.

4.5.3 Sentrale tema

- 1

Fortsette arbeidet med å utvikle de kommunale tjenestene for å sikre en tidlig og god integrering av innvandrere i samfunnet. Dette inkluderer tiltak innen kompetanseheving, utdanning, sysselsetting, inntekt, bolig og helsetjenester.
- 2

Arbeide for å ivareta barn og unge som bosettes i kommunen.
- 3

I samarbeid med Nav Nærøysund vurdere å videreføre prosjektet «Max SKODD» i ordinær drift etter at prosjektperioden er over i juli 2025.

4.6 Kommunal planlegging

Svak

Kommuneplanens samfunnsdel og kommuneplanens arealdel er av eldre dato og gjenspeiler ikke kommunens nåsituasjon og utfordringer. Økonomiplanen mangler kobling til kommuneplanens samfunnsdel og mangler dermed kraften som plan har som verktøy for å bidra til vekst og samfunnsutvikling. Det er ikke utarbeidet planstrategi for perioden 2023-2027. Kommunen er sårbar med tanke på kapasitet og kompetanse innenfor kommunalt planarbeid.

4.6.1 Fokusområder

Nasjonale forventinger til regional og kommunal planlegging 2023-2027.
Avveininger ut fra hensyn til arealbruk og mobilitet, barn- og unge, produksjonsgrunnlaget for jord- og skogbruk, herunder beiteressursene, naturmangfold/naturverdier, landskap, friluftsliv og strandsoneforvaltning.
Statlige planretningslinjer for klima- og energi.
FN's Bærekraftsmål.

4.6.2 Sentrale nøkkeltall

Hvilket år ble gjeldende planstrategi vedtatt? (år) Kilde: SSB	2020 2 013	2021 2 013	2022 2 013	2023 2 013	2024 2 013	Hele landet med Oslo 2 023
Hvilket år ble kommuneplanens samfunnsdel vedtatt? (år) Kilde: SSB	2020 2 013	2021 2 013	2022 -	2023 -	2024 -	Hele landet med Oslo 2 020
Hvilket år ble kommuneplanens arealdel vedtatt? (år) Kilde: SSB	2020 2 013	2021 2 013	2022 2 013	2023 2 013	2024 2 013	Hele landet med Oslo 2 016
Inngår økonomiplan etter kommuneloven §44 i handlingsdel til kommuneplan? (ja=1, nei=0) Kilde: SSB	2020 Nei	2021 Ja	2022 Nei	2023 Nei	2024 Nei	Hele landet med Oslo Nei
Dispensasjon fra plan Kilde:	2021 8	2022 2	2023 0	2024 0	Hele landet med Oslo 0	

4.6.3 Samlet vurdering av området

Relevant faktainformasjon

Både kommuneplanens areal- og samfunnsdel ble sist revidert i 2013. Siste vedtatt planstrategi er fra 2021-2023. Lav aktivitet og lite fagmiljø på plansiden. Svært få dispensasjonssøknader de siste årene.

Styrker og muligheter

Selv om kommuneplanens arealdel er av eldre dato er det svært få dispensasjonssøknader fra kommunen. Dette kan indikere at det er god forankring til arealdelen tross alder.

Svakheter og utfordringer

Alder på kommuneplanens samfunnsdel og manglende kobling til økonomiplan gir lite styringskraft for viktige mål og prioriteringer for kommunen.

Framtidsbildet - bærekraft og handlingsrom

Uten oppdatert KPS har ikke kommunen et godt nok styringsverktøy for å ta kommunen som helhet og organisasjon videre, og mangler dermed fokus på mål og strategier for å møte utfordringsbildet.

4.6.4 Sentrale tema

1

I henhold til plan- og bygningslovens § 10-1 skal kommunestyret minst en gang hver valgperiode utarbeide og vedta kommunal planstrategi.

Hvorfor har ikke Leka vedtatt planstrategi for 2023-2027?

2

Kommunen igangsatte revidering av kommuneplanens samfunnsdel i 2022, men arbeidet ser ut til å ha stoppet opp. Når vil kommunen gjenoppta dette arbeidet?

4.7 Kommunal økonomi

Middels

Vurderingen gjengir vårt helhetlige inntrykk av kommunens økonomiske bærekraft, handlingsrom og kontroll. Vurderingen er i hovedsak basert på sentrale økonomiske nøkkeltall i KOSTRA, kommunens egne plandokumenter og regnskap med tilhørende beretninger.

Kommunens økonomiske bærekraft, handlingsrom og kontroll vurderes i sum som **middels**. Dette har bakgrunn i at kommunens økonomiske balanse over tid (2+2 år) vurderes som svak og at kommunens buffer og likviditet ble vesentlig svekket i 2024. Kommunen har også vesentlige regnskapsmessige avvik fra budsjettet. I økonomiplanen for perioden 2025-28 legges det imidlertid opp til et gjennomsnittlig driftsresultat på 3,9 % av kommunens brutto driftsinntekter, som er godt over den anbefalte minimumsverdien på 1,75 % over tid i makro for å ha balanse og bærekraft (ref. Teknisk beregningsutvalg for kommunal økonomi).

4.7.1 Fokusområder

Økonomisk bærekraft, sårbarhet og handlingsrom.
Økonomisk styring og kontroll.

4.7.2 Sentrale nøkkeltall

Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter (prosent) Kilde: SSB	2020	2021	2022	2023	2024	Hele landet uten Oslo
	7,3%	-10,3%	10%	0,5%	-15,1%	-0,3%
Andel av brutto driftsinntekter (prosent) Kilde: SSB	2020	2021	2022	2023	2024	Hele landet uten Oslo
	47,1%	45,9%	44,2%	59,2%	49,3%	91,9%
Variabler Regnskapsbegrep: Netto Lånegjeld						
Netto renteeksponering i prosent av brutto driftsinntekter (prosent) Kilde: SSB	2020	2021	2022	2023	2024	Hele landet uten Oslo
	1,6%	-	13,5%	24,7%	23,2%	53,5%
Fri egenkapital drift i prosent av brutto driftsinntekter (prosent) Kilde: SSB	2020	2021	2022	2023	2024	Hele landet uten Oslo
	26,7%	18,5%	23,4%	25%	8,8%	11,2%
Arbeidskapital ex. premieavvik i prosent av brutto driftsinntekter (prosent) Kilde: SSB	2020	2021	2022	2023	2024	Hele landet uten Oslo
	45,5%	28,7%	41,3%	23,2%	12,3%	14,6%

4.7.3 Samlet vurdering av området

Relevant faktainformasjon

Kommunekassens årsregnskap for 2023 ble avlagt med et netto driftsresultat på 0,55 mill. kr. Uavhengig revisor tar ingen forbehold med hensyn til konklusjon og har ingen merknader i sin beretning til årsregnskapet for 2023. Foreløpige KOSTRA-tall for 2024 viser et **negativt** netto driftsresultat på 23,4 mill. kr.

Det er innført eiendomsskatt i hele kommunen, med en generell eiendomsskattesats på 7 promille og en differensiert skattesats for bolig- og fritidseiendommer på 2,9 promille. Kommunen fikk i 2024 utbetalt 32,4 mill. kr i havbruksfond, men har ikke inntekt fra konsesjonskraft, kraftrettigheter og annen kraft for videresalg, ekskl. mva-kompensasjon.

I inntektssystemet for 2025 er kommunens utgiftsbehov beregnet til å være 61,1 % høyere enn gjennomsnittskommunen, en nedgang på 0,8 pp. fra 2024.

Kommunen har vedtatt følgende måltall for kommunens økonomistyring:

- Netto driftsresultat som minimum utgjør 1,75 % av kommunens brutto driftsinntekter
- Netto lånegjeld som maksimum utgjør 80 % av kommunens brutto driftsinntekter
- Disposisjonsfond som minimum utgjør 5 % av kommunens brutto driftsinntekter

Styrker og muligheter

Kommunens netto lånegjeld er godt under gjennomsnittet for landet. Det er ikke beregnet verdier for kommunens netto renteesponering i KOSTRA, og det er derfor ikke foretatt en vurdering av kommunens risiko ved renteendringer.

Kommunens økonomiske buffer, i form av fri egenkapital, vurderes som **god**.

Kommunens likviditet, i form av arbeidskapital, vurderes som **middels**.

Svakheter og utfordringer

Kommunens økonomiske balanse, i form av netto driftsresultat over tid, vurderes som **svak** (-1,0 % av brutto driftsinntekter i gjennomsnitt for siste 2 år i regnskapet og første 2 år i økonomiplanen).

Det er viktig at kommunen ikke legger opp til et tjenestenivå som ikke er bærekraftig om kommunenes inntekter knyttet til f.eks. havbruk reduseres i framtiden.

Framtidsbildet - bærekraft og handlingsrom

I økonomiplanen for perioden 2025-28 legges det opp til et gjennomsnittlig driftsresultat på 3,9 % av kommunens brutto driftsinntekter. Dette er godt over den anbefalte minimumsverdien på 1,75 % over tid i makro for å ha balanse og bærekraft (ref. Teknisk beregningsutvalg for kommunal økonomi). Kommunens økonomiske balanse og handlingsrom for perioden 2025-28 vurderes derfor som **god**.

4.7.4 Sentrale tema

1	Hvordan arbeider kommunen for sikre god økonomisk bærekraft og handlingsrom?
2	Hvordan håndterer kommunene de store svingningen i inntektssiden opp mot et bærekraftig driftsnivå?

4.8 Kommunehelsetjenesten

Middels

Statsforvalteren vurderer at det er middels risiko for svikt i kommunehelsetjenesten. Samarbeid kan være avgjørende for å redusere risiko.

Det er få personer med spesialisert kompetanse innenfor sentrale områder. Ved fravær over tid og behov for nyrekruttering i disse funksjonene er kommunens tilbud sårbare. Kommunen kjøper tjenester fra ulike aktører og det er nødvendig med gode systemer for å sikre styring og drift.

Vurderingen gjengir vårt helhetlige inntrykk av kapasitet og kompetanse i kommunens helsetjenester, samt sårbarhet med hensyn på fagmiljø. Mangler i prioritering av smittevern, forebygging og tidlig innsats og spesialiserte helsetjenester vil være risiko for framtidig bærekraft i helsesektoren. Vurderingen er i hovedsak basert på sentrale nøkkeltall i KOSTRA, kommunehelsa statistikkbank (FHI) og statsforvalterens kjennskap til kommunens drift, tilsyn og klage.

4.8.1 Fokusområder

Kommunen skal ha tilstrekkelig legedekning
Kommunen skal prioritere helsestasjon og skolehelsetjeneste
Kommunen skal forebygge og gi helsetjenester til personer med rusavhengighet og psykiske utfordringer
Kommunen skal vektlegge habilitering og rehabilitering for å motvirke bærekraftutfordringer

4.8.2 Sentrale nøkkeltall

Totalt antall årsverk innen psykisk helse- og rusarbeid, per 1000 innbygger Kilde: Manuell	2020 2,78 årsverk	2021 2,77 årsverk	2022 3 årsverk	2023 2,92 årsverk	Hele landet med Oslo 3,18 årsverk	
Ergoterapeutårsverk per 10 000 innbyggere (khelse+omsorg) (årsverk) Kilde: SSB	2020 2 årsverk	2021 2 årsverk	2022 1,9 årsverk	2023 1,9 årsverk	2024 1,9 årsverk	Hele landet med Oslo 5 årsverk
Antall kommuner der innbyggere har tilgang til frisklivssentral (ja=1, nei=0) Kilde: SSB	2020 Nei	2021 Nei	2022 Nei	2023 Nei	2024 Nei	Hele landet med Oslo Nei

4.8.3 Samlet vurdering av området

Relevant faktainformasjon

Legetjenesten har over år vært stabil, med 1 lege og faste vikarer. Kapasiteten er god, med ledig listekapasitet. Legen ivaretar fastlegefunksjon, kommuneoverlege, og legevakt. Leka har avtale med Bindal kommune om at de kan bistå hverandre.

Kommunen har en driftsavtale for fysioterapeut, ergoterapeut kjøpes via Namdal Rehabiliteringssenter.

Jordmortjeneste kjøpes fra Nærøysund kommune. Psykolog og psykisk helse- og rustjeneste kjøpes fra Nærmestring.

Styrker og muligheter

Kommunen har, og har over år hatt lavt forbruk av antibiotika.

Samlokalisering av tjenestene er positivt med tanke på samhandling i tjenesteproduksjon og utviklingsarbeid.

Svakheter og utfordringer

Selv om kapasiteten i fastlegetjenesten er god, er tilbudet sårbart da det er bare en lege som ivaretar mange funksjoner.

For tjenestene helsesykepleie, fysioterapi, ergoterapi og psykisk helse er det på sammen måte. Vurdert opp mot tilgjengelig tjeneste pr innbygger er kapasiteten tilfredsstillende. Det at disse fagområdene dekkes at en person pr fagområde, ofte i lav stillingsprosent gjør at tilbudet er sårbart ved fravær.

Løsningen med kjøp av tjenester fra ulike aktører krever innsats fra kommune for å sikre styring, og kan påvirke muligheten for å utnytte kompetansen fleksibelt i tjenesteproduksjon og til utviklingsarbeid.

Framtidsbildet - bærekraft og handlingsrom

Tiltak for økt helsekompetanse i befolkningen, og å frigjøre ressurser fra andre pressede områder for å styrke rehabilitering, helsefremming, læring og mestringstilbud kan bidra til egenmestring og utsatte tjenestebehov.

Økende krav til spesialisering i tjenestene gir større behov for fagpersonell med spesialisert kompetanse. Systematisk samarbeid i regionen vil kunne bidra til robusthet.

4.8.4 Sentrale tema

1	Sikre forsvarlig oppfølging- styring og drift, av tjenester som kjøpes fra andre
2	Rekruttere og beholde fagpersonell med spesialisert kompetanse
3	Styrke helsefremming, læring og mestringstilbud

4.9 Landbruk

Middels

Kommunen vurderes som mindre god på tilskuddsforvaltningen av produksjonstilskudd og regionalt miljøprogram. På areal- og lovforvaltning vurderes kommunen som god. Leka kommune vurderes samlet som middels når en ser forvaltningsområdene jordbruk og lov- og arealforvaltning under ett.

4.9.1 Fokusområder

Kommunen som landbruksmyndighet
Lovforvaltning på landbruksområdet
Forvaltning av tilskuddsordninger innenfor jordbruk og skogbruk
Arealforvaltning

4.9.2 Sentrale nøkkeltall

Omdisponering av dyrka jord til andre formål enn landbruk (dekar) Kilde: SSB	2019	2020	2021	2022	2023	Hele landet med Oslo
	1,8	0,8	1,2	0,5	1	2 740,1
Omdisponering av dyrkbar jord til andre formål enn landbruk (dekar) Kilde: SSB	2019	2020	2021	2022	2023	Hele landet med Oslo
	0	0	13,7	0	0	3 955,6
Jordbruksbedrifter (antall) Kilde: SSB	2019	2020	2021	2022	2023	Hele landet med Oslo
	37	37	36	34	35	37 561
Sum produksjons- og avloesertilskudd Kilde: Difi	2019	2020	2021	2022	2023	Hele landet med Oslo
	14 093 471	13 430 111	13 903 936	17 903 097	20 844 414	0

4.9.3 Samlet vurdering av området

Relevant faktainformasjon

Antallet som har søkt om produksjonstilskudd har holdt seg stabilt de seinere årene. Utbetalt tilskudd har imidlertid steget som følge av økte tilskuddssatser i samme periode.

Kommunen har ett utvalgt kulturlandskap, Skei.

Leka kommune er en av 5 andre kommuner i Trøndelag som deltar i fylkeskommune sin satsning: Distriktssatsinga i Trøndelag - I lag.

Det er noe variasjon i søkning tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL). 20 saker er innvilget SMIL-tilskudd i perioden 2020-2024. 76 % av alle tiltak i denne perioden er kulturlandskapstiltak, og 24 % er forurensningstiltak. Kommunen har mottatt 12 søknader i 2025. Kommunen har økende søkning om tilskudd til drenering, med 6 søknader hittil i 2025, mot totalt 12 søknader i perioden 2020-2024.

Bra søking om regionale miljøtilskudd (RMP) og saksbehandlinga ser bra ut.

Det er et beitelag i Leka kommune. Gjennom beitelaget er det søkt om og innvilget midler til flere tiltak siden 2020. Det ble imidlertid ikke søkt om midler til tiltak i beiteområder i 2024, og kommunen har ikke meldt inn behov for tilskudd i 2025.

Kommunen er liten i skogbrukssammenheng og har hatt lav aktivitet de siste årene. Høy avvirkning i 2024 (primært fjerning av sitkagran)

Vi mottar få saker innen jord- og konsesjonslovgivningen, men vi har likevel gjennom henvendelser fra saksbehandlerne inntrykk av at kommunen håndterer lovforvaltningen på området på en god måte. Vi antar det er noe aktivitet i kommunen som tilsier at vi kanskje burde fått flere klagesaker til behandling derfra.

Også innenfor arealforvaltning er det få saker. Vi har likevel også her inntrykk av at kommunen handterer planforvaltningen på en god måte. Kommunen har vært restriktiv i forhold til jordvern.

Kommuneplanens arealdel er fra 2013. Planprogram for samfunnsdelen ble vedtatt i 2021/22. Kommunen deltar i et pilotprosjekt innenfor arealplanlegging for å forenkle og forbedre planleggingsprosesser. Arbeidet har spesielt fokus på LNFR-spredt-formålet. Det utarbeides en arealstrategi som vil legge føringer både for kommuneplanens arealdel, reguleringsplaner og for saksbehandlingen. Nye statlige planretningslinjer (SPR) for areal og mobilitet åpner nå for større spredt-områder i kommuner som Leka.

Styrker og muligheter

Gjennom blant annet forvaltningskontroll i 2024, og øvrig kontakt, har Statsforvalteren fått erfart at kommunens ansatte har god lokalkunnskap.

Dersom kommunen hadde hatt søknadsfrist for SMIL også om høsten, ville kommunen hatt mulighet til å søke på midler ved omfordeling av ramme om høsten. Ved tidlig behandling av dreneringssøknader, vil det være mulig å søke om ekstramidler utover året.

43 prosent av de som søker produksjonstilskudd søker om regionalt miljøtilskudd, gjennomsnitt for fylket er 60 prosent. Det er trolig potensiale for at flere søker.

Det er positivt at det er etablert et beitelag i kommunen. Kommunen og beitelaget ser midlene i sammenheng med UKL-midlene, kan gi bedre samlet satsing på organisert beitebruk. Og bedre skjøtsel av beitemarka i UKL-området.

Kommunen er engasjert, forvalter Leka utvalgte kulturlandskap på en god måte og det er oppnådd mye. Det er et svært positivt lokalt engasjement som gjør at en får til mye. Området har mange svært viktige og godt ivaretatt naturverdier som bidrar til verdiskaping både for landbruket og reiselivet

Leka har allerede bra med besøk i turistsesongen og har store muligheter til videre utvikling av spennende opplevelsesprodukter. Arealstrategien bør gi rammer for hvor utbygging skal skje og hvilke områder og verdier som skal ivaretas på sikt.

Kommunen har gjennom skogressursen mulighet til økt aktivitet innen flere skogbrukstiltak, noe som gir muligheter for økt bruk av tilgjengelige tilskuddsordninger og skogfond.

Svakheter og utfordringer

Gjennomgangen av forvaltningen av ordningen produksjonstilskudd og tilskudd til avløsning, viser at kommunen i stor grad godkjenner det som er omsøkt. Dette basert på at det i liten grad ble gjort endringer i søknadene mellom det som ble omsøkt og det som ble godkjent i 2023 og i 2024. Undersøkelsene viser også at i de sakene der kommunen har gjort endringer, så følges ikke reglene for vurdering av avkorting (reduksjon i omsøkt tilskudd).

Det er ikke oppgitt prioritering mellom miljøtema i lokale retningslinjer for SMIL-midler. Én søknadsfrist gjør at det kan ta lang tid før en søknad som kommer inn etter fristen blir behandlet.

Informasjon og veiledning om ordningene innenfor regionale miljøtilskudd er arbeidskrevende og ekstra krevende i en kommuneadministrasjon med få ansatte og stort arbeidsfelt.

Det er bare to aktive medlemmer i beitelaget, og beitebrukerne slipper sau på utmarksbeite. Det er svak økonomi i saueproduksjonen

Et UKL område gir andre muligheter for de som bor innenfor området enn utenfor. Dette kan virke urettferdig. Kommunen bør i økt grad se på hvordan UKL kan gi positive ringvirkninger også utenfor området.

Kommuneplanens arealdel er fra 2013. Det er behov for å oppdatere planen for arealbruk slik at den er tilpasset til dagens situasjon og behov.

Kommunen har uttrykt behov for tiltak for å opprettholde aktiv drift, produksjonsnivå og bosetting på gårdene. Å sikre videre aktiv drift og bosetting på gårdene vil være grunnlaget for å ivareta jordvern hensynet og holde jorda i hevd til kommende generasjoner.

Framtidsbildet - bærekraft og handlingsrom

Folketallet går nedover. I planbeskrivelsen til kommuneplanens samfunnsdel står det; *Vi skal mer enn å «holde» på innbyggere. Vi skal komme dit hen at innbyggerne kjenner av dette er et godt samfunn å leve i, virke i og skape i, - i alle livsfaser. Dette vil trolig også være den beste garanti og markedsføring som stimulerer tilflytting, bolyst, blilyst, næringutvikling og framtidstro.* Et viktig verktøy for å nå dette målet vil være å få ferdigstilt og vedtatt kommunens overordna planer.

I Leka kommune er det en høy andel båsfjøs. Hele 13 av 15 melkeprodusenter har båsfjøs. Kommunen er derfor prioritert i prosjektet "fra Bås til lausdrift i storfeproduksjonen i Trøndelag", sammen med 5 andre kommuner.

Kommunen har stor mulighet til å styre SMIL-midlene dit behovet er størst gjennom lokale retningslinjer. Ved å ha flere søknadsfrister kan kommunen søke om tilleggsmidler senere på året.

Dyr på beite er viktig for å ivareta landskapsverdiene på Leka. Felles satsingen på UKL og organisert beitebruk vil være positivt.

4.9.4 Sentrale tema

1

Hva vil kommunen gjøre for å sikre at praktisering av regelverket for tilskudd på jordbruksområdet blir i tråd med sentral retningslinjer og føringer?

2

Har kommunen ambisjoner om å fullføre arbeidet med kommuneplanens overordna planer (samfunnsdel og arealdel) i nærmeste framtid?

4.10 Miljø og klima

Middels

Kommunen vurderes som **god** innenfor klima og natur i plan, fordi det bygges lite fritidsboliger, at det bygges lite i strandsonen og at planreserven for boliger og fritidsboliger er liten.

Kommunen vurderes som **god** innenfor tema motorferdsel fordi det gis lite tillatelser til motorferdsel i utmark.

Kommunen vurderes som **god** innenfor vannforvaltning grunnet svært stor andel vannforekomster som når miljømålene.

Kommunen vurderes som en sterk **middels** innenfor naturmangfold fordi kommunen har mye på plass, med for eksempel snart kommunedelplan naturmangfold.

Kommunen vurderes som **svak** innenfor klima. Dette skyldes økning i klimagassutslipp og økning i energibruken i egne bygg. Det er positivt at kommunen deltar i Nettverk klimatilpasning Trøndelag og har utarbeidet klimasårbarhetsanalyse.

Kommunen vurderes som **svak** innenfor forurensning bl.a. grunnet manglende oppfølging av Grunnforurensingsdatabasen og manglende datagrunnlag på avløp.

4.10.1 Fokusområder

Kommunen som plan- og forurensningsmyndighet
Arealnøytralitet og kunnskapsgrunnlag i arealsaker (kartlegging av naturmangfold)
Klimaomstilling – utslippskutt, klimatilpasning og karbonopptak/-fangst
Bevaring og gjenoppretting/restaurering av økosystemer og naturmangfold
Kommunen som viktig sektormyndighet i vannforvaltningen

4.10.2 Sentrale nøkkeltall

Andel innbyggere tilknyttet anlegg der rensekrav er oppfylt (prosent) Kilde: SSB	2019	2020	2021	2022	2023	Hele landet med Oslo 72,2%
	-	-	-	-	-	
Energibruk per m2 eid areal (kWh) Kilde: SSB	2019	2020	2021	2022	2023	Hele landet med Oslo
	190	154	154	177	204	147

4.10.3 Samlet vurdering av området

Relevant faktainformasjon

Kommunen har ikke en egen klima- og/eller miljørådgiver. Kommunen har likevel god kompetanse innenfor flere av miljøområdene. Jordbruk og fiskeoppdrett er viktige næringer i kommunen.

Styrker og muligheter

Klima og natur i plan og motorferdsel

I Leka bygges det lite fritidsboliger og det bygges lite i strandsonen. Planreserven for boliger og fritidsboliger er liten noe som gir mindre klimagassutslipp. Det gis lite tillatelser til motorferdsel i utmark i Leka noe som er positivt for blant annet opplevelsen av stille natur.

Klima

Kommunen har utarbeidet klimasårbarhetsanalyse jf. arbeidet i Nettverk klimatilpasning Trøndelag. Ifølge kommunens egen vurdering i kommunens bærekraftsrapport blir økt risiko og sårbarhet som følge av klimaendringene tatt hensyn til i kommunal planlegging *i stor grad*.

Naturmangfold inkl. vannforvaltning

Kommunen er i ferd med å utarbeide en kommunedelpplan for naturmangfold. Planen har vært på høring og dekker bredt med tanke på kommunens naturmangfold. Kommunen har kompetanse om bekjemping av fremmede arter og har gjennomført tiltak. I år planlegges en større aksjon med uttak av mink i samarbeid med Statsforvalter og Statens naturoppsyn. Slike aksjoner kan bedre situasjonen for sjøfugl. Kommunen er aktiv i å initiere og gjennomføre tiltak for naturmangfold innenfor det utvalgte kulturlandskapet på Skeisneset.

Vannforvaltning; Kommunen har svært stor andel vannforekomster som oppnår miljømålene (86%).

Forurensning

Kommunen har hatt fokus på marin forsøpling gjennom flere år, og har årlig hatt strandrydding som sommerjobb for skoleungdom.

Svakheter og utfordringer

Klima og natur i plan og motorferdsel

Nye boliger bygges langt fra sentrumssoner og dette kan gi større klimagassutslipp enn om de bygges nærmere sentrum.

Klima

Klimagassutslipp i kommunen har økt med 0,1% i perioden 2022-2023 og har økt med 10,8% i forhold til 2009. Største utslippssektor er sjøfart, etterfulgt av jordbruk og veitrafikk. Energibruk per m² eid areal i kommunen har i perioden 2020-2023 økt fra 154 til 204 kWh.

Naturmangfold inkl. vannforvaltning

Naturmangfold: Kommunen har manglende rutiner for å hindre spredning av fremmede arter fra kommunal eiendom og ved tillatelse til masseforflytning.

Det er få vannforekomster med registrert påvirkning fra avløp (4) og jordbruk (1), men likevel ingen registrerte tiltak. Dette må få prioritet, selv om problemet ikke er veldig omfattende.

Forurensning

Avfall: Andelen husholdningsavfall som ble levert til materialgjenvinning i Leka, var 42,4% i 2023, og har ligget stabilt på det nivået siden 2020. I 2025 skal materialgjenvinningsgraden være på 55%. Kommunen, som medeier i Midtre Namdal Avfallsselskap IKS, må arbeide for å øke materialgjenvinningsgraden i kommunen. Fra og med 2025 skal også tekstilavfall utsorteres.

Grunnforurensningsdatabasen: Kommunen har administrator, men har ingen lokaliteter med kommunen som myndighet.

Avløp: Kommunen har en hovedplan avløp fra 1991. Andel av befolkningen som er tilknyttet renseanlegg der rensekravene er oppfylt er ikke kjent. Kommunen har rapportert 0% fornying av avløpsnett de siste to årene. Bærekraftsrapporten beskriver at Leka kommune mangler rapportert data på de fleste indikatorene knyttet til bærekraftsmål 6 - rent vann og gode sanitærforhold.

Framtidsbildet - bærekraft og handlingsrom

Klima og natur i plan og motorferdsel

Omdisponering og nedbygging av karbonrike arealer, inkludert myr, bløtbunnsområder i strandsonen, tidevannssump og andre typer våtmark og skog, skal unngås så langt som mulig.

Nytt forurensningsregelverk for akvakultur i sjø medfører at kommunen i større grad også må vurdere forurensningsmessige hensyn i planleggingen knyttet opp mot tilstand i vannforekomstene og egnethet for akvakultur. Kommunen må ta hensyn til sjørret-, lakse- og elvemuslingsvassdrag som finnes i kommunen i areaplanarbeidet. Dette gjelder også oversikt over korallforekomster i sjøområdene. Det er uheldig å tillate mer oppdrett nært lakse- og sjørretvassdrag og vassdrag med elvemusling.

Klima

Norges klimamål er utslippskutt med 55 % innen 2030, sammenlignet med 1990. Kommunen bør ha ambisiøse mål for utslippskutt og målene må følges opp i en handlingsplan. Klimabudsjett kan være godt verktøy i kommunens arbeid med utslippskutt. Statsforvalteren oppfordrer kommunen til å jobbe videre med å integrere hensyn til endret klima i kommunens virksomhet og plansystem.

Naturmangfold inkl. vannforvaltning

Vi er nå inne i FNs tiår for naturrestaurering, alle kommuner bør prioritere å se etter områder som kan restaureres eksempelvis grøftede myrer og vassdrag. Naturrestaurering kan være tiltak som er viktig for både klima, klimatilpasning og biologisk mangfold. Natursats er en ordning kommunene kan bruke for å søke tilskudd til tiltak.

Vannforskrift; registrer tiltak i Vann- Nett på vannforekomster som har påvirkninger innen kommunalt ansvarsområde. Gjennomfør registrerte tiltak.

Forurensning

Statsforvalteren minner om kommunens plikt om å vedlikeholde Grunnforurensningsdatabasen. Statsforvalteren forventer at kommunen registrerer alle kjente forurensede områder i databasen. Grunnforurensning bør være en del av bærekraftsrapporten, da det er relevant for flere bærekraftsmål. Kunnskapsgrunnlaget: Grunnforurensningsdatabasen.

4.10.4 Sentrale tema

1

Hvordan jobber kommunen for å sikre at naturmangfoldloven vurderes ved alle kommunens beslutninger som berører natur, særlig ved arealplanlegging i sjø mtp. forurensningshensyn og lakse-, sjørret- og elvemuslingsvassdrag?

2

Hvordan jobber kommunen videre som forurensningsmyndighet med avløp, avfall og Grunnforurensningsdatabasen?

4.11 Omsorgstjenestene

Svak

Kommunens rekrutteringsutfordringer utfordrer kvaliteten i tjenestetilbudet. Kommunen har høy andel ufaglærte og mange ansatte over 55 år. Kommunens evne til å prioritere og iverksette tiltak som utsetter behov, rekrutterer og beholder helsepersonell og benytter kapasiteter på tvers av tjenester og i samarbeid med andre, vil påvirke framtidig bærekraft i omsorgssektoren.

Vurderingen gjengir vårt helhetlige inntrykk av kommunens fremtidige omsorgstjenester basert på befolkningssammensetning, kapasitet samt sårbarhet med hensyn på kompetanse. Vurderingen er i hovedsak basert på demografi og framskriving av alderssammensetning, sentrale nøkkeltall i KOSTRA, prioritering og statsforvalterens kjennskap til kommunens drift, tilsyn og klage.

4.11.1 Fokusområder

Kommunen bruker planlegging som verktøy i sitt arbeid for å tilpasse omsorgstjenestene til framtidige behov
Kommunen jobber strategisk med rekruttering og kompetanseplanlegging
Bærekraft i omsorgstjenestene vil avhenge av tiltak på alle nivå i innsatstrappen

4.11.2 Sentrale nøkkeltall

Årsverk helse og omsorg per 10 000 innbygger (årsverk) Kilde: SSB	2020 488,5 årsverk	2021 557,9 årsverk	2022 579 årsverk	2023 571,2 årsverk	2024 514,3 årsverk	Hele landet med Oslo 321,6 årsverk
Andel brukerrettede årsverk i omsorgstjenesten m/ helseutdanning (prosent) Kilde: SSB	2020 77,1%	2021 65%	2022 61,7%	2023 58,6%	2024 48,1%	Hele landet med Oslo 72,7%
Andel fagutdanning med høyskole Kilde: Manuell				2022 34%	2023 32,1%	Hele landet med Oslo 37,3%
Andel sysselsatte i helse og omsorg med høyskoleutdanning, 55 år og eldre Kilde: Manuell				2021 69,23%	2023 53,33%	Hele landet med Oslo 20,96%
Kommuner som har tatt i bruk digitalt tilsyn Kilde: Manuell	Kommunen har ikke tatt i bruk digitalt tilsyn					

4.11.3 Samlet vurdering av området

Relevant faktainformasjon

Kommunens helse- og omsorgsbygg er samlokalisert. Kommunen har 15 institusjonsplasser. De 15 plassene inkluderer 1 KAD-plass og korttidsplasser. I tilknytning til sykestua er det 5 demensplasser, og 2 hybler med heldøgnsomsorg. I nær tilknytning til helsesenteret er det 6 omsorgsboliger.

Prosessen med nytt helsetun ble avbrutt våren 2024, og arbeidet med utforme fremtidens helsetilbud og løsninger etter dette er i gang.

Ved mangel på tilfredsstillende kommunalt helse og omsorgstilbud, for eksempel innenfor miljøtjenestene, kjøper kommunen tjenester fra andre kommuner.

Leka har ikke oppdater planverk. Arbeid med ny helse og omsorgsplan er planlagt igangsatt etter at ny kommuneplanens samfunnsdel er vedtatt.

Styrker og muligheter

Kommunen har nylig gjennomført til folkemøte om fremtidens eldreomsorg i Leka. Det er positivt at befolkningen inviteres til å komme med innspill og bli orientert om utfordringer og mulighet fra administrasjon og politikk.

Velferdsteknologi og samhandling trekkes frem områder som kommunen vil satse på.

Arbeid med at Leka skal bli demensvennlig samfunn er i gang.

Svakheter og utfordringer

Kommunen bruker store ressurser på helse- og omsorgstjenestene, og har i perioder høyt sykefravær og stor utfordringer med å rekruttere og beholde personell.

Rekrutteringsutfordringene gjelder fagarbeidere, sykepleiere og ledere.

Kombinasjonen av synkende innbyggertall, en aldrende befolkning, og en stor andel av ufaglærte gjør at Statsforvalteren er bekymret for kvaliteten i tjenestene.

Framtidsbildet - bærekraft og handlingsrom

Felles situasjonsforståelse blant innbyggere og ansatte samt prioritering av utviklingsarbeid kan bidra til bærekraft.

Leka kommune bør i kommende år ha søkelys på rekruttering, innovasjon, alternative løsninger og digitalisering samt samarbeid på tvers av sektorer og med andre kommuner. Fleksibilitet i metoder og tjenester, god samhandling og utnyttelse av kompetanse vil være avgjørende for effektiv og bærekraftig drift.

Kvaliteten på utvikling og endringsarbeid vil avhenge av ledelse, behovsanalyse og prioritering. Strategier må konkretiseres i plan for tjenestene. Videreføring og utvikling av interkommunale samarbeid, kompetansetiltak og tjenesteutvikling på tvers anbefales.

4.11.4 Sentrale tema

- 1

Kommunen må jobbe strategisk med rekruttering og riktig bruk av kompetanse.
- 2

Kommunen prioriterer og tilpasser innsatstrappa til fremtidige behov.

4.12 Reindrift

God

En stor del av kommunen er reinbeiteområde (både fastlandsdelen og øya), men det beiter rein kun på fastlandsdelen. Det er Voengelh Njaarke sijte fra Nordland som har beite i kommunen. Det er hovedsakelig sent vinterbeite, som er minimumsbeite og ofte den begrensende beitefaktoren, og derfor svært viktig å ivareta i arealprosesser.

Det er et stort antall fritidsboliger i kommunen, men hovedsakelig på øya. Dette har derfor lite innvirkning på reindrifta.

4.12.1 Fokusområder

Reindrifta skal sikres medvirkning i prosesser som angår dem, jfr. konsultasjonsplikten i sameloven
Offentlige myndigheters ansvar når det gjelder Grunnlovens § 108 og folkerettens regler om urfolk
Reindriftas arealbehov skal ivaretas i planprosesser

4.12.2 Sentrale nøkkeltall

Andel minimumsbeite i kommunen Kilde: Manuell	75 % av kommunens areal er minimumsbeite					
Antall fritidsbygninger Kilde: SSB	2019	2020	2021	2022	2023	Hele landet med Oslo
	92	93	97	109	111	448 805
Antall fritidsbygninger per km² Kilde: SSB	2019	2020	2021	2022	2023	Hele landet med Oslo
	0,85	0,86	0,9	1,01	1,02	1,48
Søknader i alt (antall) Kilde: SSB	2018	2019	2020	2021	2022	Hele landet med Oslo
	0	0	31	28	0	2 627
Variabler Vedtakstype: Søknader Om Nye Bygninger I LNF/LNFR-Områder Utenfor 100-Metersbeltet Langs Saltvann						

4.12.3 Samlet vurdering av området

Relevant faktainformasjon

Hele Leka kommune er en del av Voengelh Njaarke sijte (Voengelh Njaarke reinbeitedistrikt). Arealene på fastlandet er av størst betydning. Beitene brukes vinterstid.

Styrker og muligheter

Vinterbeitene er minimumsbeite for Voengelh Njaarke. Det betyr at de må ivaretas i best mulig grad slik at reintallet kan opprettholdes på et bærekraftig nivå.

Svakheter og utfordringer

Kommuneplanen er av eldre dato og bør vurderes revidert .

Framtidsbildet - bærekraft og handlingsrom

Ny kommuneplanens arealdel og oppfølging av konsultasjonsplikten ovenfor reindriften vil bidra til å sikre reindriften arealer i et langsiktig perspektiv.

4.12.4 Sentrale tema

1	Har kommunen gode rutiner for å ivareta konsultasjonsplikten i saksbehandlingen?
---	--

4.13 Samfunnssikkerhet og beredskap

God

Leka er en liten kommune som virker å ha god kjennskap til de beredskapsmessige utfordringene i lokalsamfunnet. Helhetlig ROS ble sist gjennomført og vedtatt i 2023, og overordnet beredskapsplan i 2024. Kommunen har deltatt på øvelse SODD og svart på kommuneundersøkelsen i 2025. Der kommer det fram noen mangler i beredskapsplanverket når det gjelder bortfall av strøm/ekom og vann/nødvann. Dette har kommunen en oppfølgingsplan på. Kommunen mangler system for opplæring av personell med rolle i kommunens krisehåndtering, kriseledelsen/krisestab eller stedfortredere.

4.13.1 Fokusområder

Krav og forventninger til kommunenes arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap jf. sivilbeskyttelsesloven kapittel 4 og 5, og forskrift om kommunal beredskapsplikt

4.13.2 Sentrale nøkkeltall

Helhetlig og systematisk arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap i kommunen Kilde:	Kommunen har etablert beredskapsråd, men har ikke involvert beredskapsrådet i arbeidsprosesser. F.eks. Helhetlig ROS, overordnet beredskapsplan, øvelser eller krisehåndtering.
Helhetlig ROS Kilde:	
Overordnet beredskapsplan Kilde:	
Øvelser og opplæring Kilde: Jf. Forskrift om kommunal beredskapsplikt § 5, 7 og 8.	Leka deltok på øvelse SODD i 2025. Leka mangler system som sikrer at alle som er tiltenkt en rolle i kommunens krisehåndtering ar tilstrekkelige kvalifikasjoner. Det gjennomføres ikke regelmessig opplæring for kommunens kriseledelse og krisestab eller deres stedfortredere.

4.13.3 Samlet vurdering av området

Relevant faktainformasjon

Leka kommune har gjennomført årets kommuneundersøkelse og deltok på øvelse SODD i 2025.

Kommunen har etablert beredskapsråd.

Styrker og muligheter

Leka kommune har nylig revidert helhetlig ROS og overordnet beredskapsplan.

Kommunen har utarbeidet mål og plan for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap.

Svakheter og utfordringer

Leka kommune mangler et system som sikrer at alle som er tiltenkt en rolle i kommunens krisehåndtering har tilstrekkelige kvalifikasjoner. Det gjennomføres heller ikke regelmessig opplæring for kriseledelsen, krisestab eller deres stedfortredere.

Kommunen har kun delvis planlagt tiltak for alternativ kommunikasjon med befolkningen ved langvarig bortfall av strøm/ekom, og har ikke definerte fysiske informasjonspunkter der innbyggerne kan møte opp for å få informasjon.

Kommunen har ikke en plan for distribusjon av nødvann.

Framtidsbildet - bærekraft og handlingsrom

Kommunen kan med fordel involvere beredskapsrådet i arbeidsprosesser ifm. samfunnssikkerhet og beredskap i framtiden. F.eks. ved revidering av ROS og planverk, øvelser og krisehåndtering.

Kommunen bør også delta i-, og gjennomføre aktiviteter ifm. egenberedskapsuka.

Leka er en liten kommune og det bør vurderes om det er hensiktsmessig å etablere samarbeid med nabokommuner for best mulig utnyttelse av ressursene (jf. § 5)

4.13.4 Sentrale tema

1

System for opplæring som sikrer at alle som er tiltenkt en rolle i kommunens krisehåndtering har tilstrekkelige kvalifikasjoner, jf. Forskrift om kommunal beredskapsplikt § 7.

2

Samarbeid med nabokommuner for best mulig utnyttelse av ressurser jf. Forskrift om kommunal beredskapsplikt § 5.

4.14 Sosialtjenesten

Svak

Statsforvalteren vurderer at det er stor risiko for svikt i hvordan Leka kommune ivaretar sitt ansvar i henhold til lov om sosiale tjenester i Nav.

I vår vurdering legger vi stor vekt på lovbrudd i tilsyn med vertskommunen Nærøysund når det gjelder Nav-kontorets ansvar for å ivareta barns behov når familien søker økonomisk stønad.

Leka kommune har et utenforskap på 26,3%. Dette er over fylkessnittet (21%). De sosiale tjenestene gir gode muligheter for å jobbe med å forebygge og bekjempe utenforskap, og kommunen bør utnytte handlingsrommet som ligger i de lovpålagte tjenestene. Kommunen har stort forbedringspotensiale opp mot å tilby tjenesten individuell plan (IP), samt å i større grad tilby kvalifiseringsprogram (KVP) til aktuelle deltakere.

4.14.1 Fokusområder

Sikre at de sosiale tjenestene er forsvarlige og tilgjengelige for innbyggerne i kommunen. Dette gjelder også for brukere som ikke benytter digitale løsninger, har språkutfordringer eller mangler Bank-ID.
Arbeide godt med å forebygge utenforskap som skyldes økonomiske og sosiale forhold.
Arbeid med å gi helhetlige og koordinerte tjenester.
Arbeide for at barneperspektivet ivaretas, både gjennom saksbehandling av søknader om tjenester og i samarbeid med aktuelle samarbeidsparter.

4.14.2 Sentrale nøkkeltall

Andel av sosialhjelpstilfeller (prosent) (prosent) Kilde: SSB	2022 1,9%	2023 3,1%	2024 3,5%	Hele landet med Oslo 3,1%
Antall barn under 18 i familier som mottok sosialhjelp (antall) Kilde: SSB	2022 13	2023 14	2024 9	Hele landet med Oslo 76 993

4.14.3 Samlet vurdering av området

Relevant faktainformasjon

De sosiale tjenestene i Leka kommune er organisert gjennom et vertskommunesamarbeid mellom Leka, Nærøysund og Bindal kommune, der Nærøysund er vertskommune.

De sosiale tjenestene har som formål å bedre levekårene for vanskeligstilte, bidra til sosial og økonomisk trygghet, bidra til at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig, fremme overgang til arbeid, sosial inkludering og aktiv deltakelse i samfunnet. Tjenestene skal bidra til at utsatte barn og unge og deres familier får et helhetlig og samordnet tjenestetilbud, samt bidra til likeverd, likestilling og forebygge sosiale problemer. En trygg og forutsigbar bosituasjon, deltakelse i arbeidslivet og inkludering i samfunnet er viktige virkemiddel for å forebygge lavinntekt og utenforskap.

Kommunen skal gjøre seg kjent med innbyggernes levekår, og vie spesiell oppmerksomhet til trekk ved utviklingen som kan skape eller opprettholde sosiale problemer. Samordning og samhandling mellom tjenesteområder er av sentral betydning. Kommunen bør inkludere levekårsutfordringer i øvrig samordning av tjenester til sårbare grupper.

Styrker og muligheter

Kontoret har direktenummer som kan benyttes ved spørsmål om sosiale tjenester, noe som bidrar til å styrke tilgjengeligheten til de sosiale tjenestene.

Vertskommunen Nærøysund mottar midler fra statsbudsjettet for utvikling av de sosiale tjenestene på Nav-kontoret. Gjennom pågående prosjekt jobber kontoret målrettet for å styrke helhetlig oppfølging av familier med flyktningbakgrunn («Max SKODD»).

Leka kommune er en BTI-kommune, som bidrar til å sikre tidlig og samordnet hjelp til barn, unge og familier.

Svakheter og utfordringer

Det er viktig at de sosiale tjenestene, som er samfunnets siste sikkerhetsnett, er tilgjengelige for de som trenger hjelp fra Nav-kontoret. Åpningstiden for ikke avtalte møter i Leka er begrenset til 4 timer en dag i uka. Vi har ikke mottatt bekymringsmeldinger fra personer knyttet til tilgjengeligheten til kontoret. Det er likevel viktig at det foretas jevnlig risiko- og sårbarhetsvurderinger av tilgjengeligheten til tjenestene opp mot behov hos egne innbyggere.

Dyrtid, flyktningetilstrømning og innstramming i statlige ytelser har ført til at flere har behov for økonomisk stønad. KOSTRA-tall viser at andel mottakere av økonomisk stønad målt opp mot antall innbyggere i Leka kommune har økt fra 1,9% i 2022 til 3,5% i 2024. Det er viktig at Nav-kontoret gjør gode kartlegginger av tjenestemottakers behov for økonomisk stønad, samt konkrete og individuelle vurderinger av hvilken hjelp som skal gis for å sikre den enkelte et forsvarlig livsopphold.

I 2024 var andelen barn i familier som mottok økonomisk stønad målt opp mot antall barn i Leka kommune 8,1% (Trøndelag 7,9 %). Statsforvalteren gjennomførte i 2023 tilsyn med Nærøysund kommune når det gjelder Nav-kontorets ansvar for å ivareta barns behov når familien søker økonomisk stønad. Det ble funnet lovbrudd på kartlegging, vurdering og beslutning, samt oppfølging og internkontroll. Tilsynet er ikke lukket pr. mai 2025.

Flere av de som mottar økonomisk sosialhjelp har behov for helhetlige og samordnede tjenester. KOSTRA-tall for 2024 viser at ingen sosialhjelpsmottakere har individuell plan (IP) ved Nav Nærøysund. Kommunen bør arbeide med å aktivt ta i bruk tjenesten som verktøy ved å tilby tjenesten for personer som fyller vilkårene. En individuell plan er et viktig bidrag til å sikre samordning av tjenester og til å understøtte brukermedvirkning.

26,3% av den voksne befolkningen i Leka er uten jobb og utdanning. Dette er over fylkessnittet (21%). De sosiale tjenestene gir gode muligheter for å jobbe med å forebygge og bekjempe utenforskap, og kommunen bør utnytte handlingsrommet som ligger i de lovpålagte tjenestene. Nasjonale undersøkelser viser at tjenesten Kvalifiseringsprogram (KVP) gir gode resultater for overgang til ordinært heltids- eller deltidsarbeid. Nav Nærøysund hadde i desember 2024 to deltakere i KVP, og kontoret har potensiale for i større grad å tilby tjenesten til aktuelle deltakere.

Framtidsbildet - bærekraft og handlingsrom

Kommunen bør jobbe videre med å videreutvikle arbeidet med de sosiale tjenestene for å sikre at tjenestene er forsvarlige og tilgjengelige for innbyggerne i kommunen. Dette er forhold som krever kontinuerlig fokus.

4.14.4 Sentrale tema

1

Arbeide for at barneperspektivet ivaretas, både gjennom saksbehandling av søknader om tjenester og i samarbeid med aktuelle samarbeidsparter.

2

Arbeide med å tilby de lovpålagte sosiale tjenestene individuell plan (IP) og kvalifiseringsprogram (KVP) til de som fyller vilkårene.

4.15 Tverrsektoriell samhandling

Middels

Leka kommune er en BTI-kommune.

Leka kommune deltar i prosjektet "Samhandling barn og unge i nordre Trøndelag". Prosjektet skal styrke oppfølgingen av barn, unge og deres familier.

Kommunen har ikke vedtatt plan for forebygging av omsorgssvikt og atferdsvansker. Statsforvalteren er orientert om at arbeidet er igangsatt.

4.15.1 Fokusområder

Velferdstjenestene skal samarbeide utover oppfølgingen av det enkelte barn, ungdom og deres familie for å ivareta egne oppgaver og for at andre tjenesteytere skal kunne ivareta sine oppgaver.

Velferdstjenestene skal samarbeide når det er nødvendig i enkeltsaker for å gi barnet eller ungdommen et helhetlig og samordnet tjenestetilbud.

Kommunen skal avklare hvilken velferdstjeneste som skal samordne. Samordningsplikten lovfester et ansvar for kommunen til å sørge for at den enkelte tjenestemottaker får et samordnet tjenestetilbud.

Familier som har eller venter barn med alvorlig sykdom, skade eller nedsatt funksjonsevne, og som vil ha behov for langvarige og sammensatte eller koordinerte helse- og omsorgstjenester og andre velferdstjenester, har rett til barnekoordinator.

Barn og unge med behov for langvarige og koordinerte tjenester har rett til å få utarbeidet individuell plan.

4.15.2 Samlet vurdering av området

Relevant faktainformasjon

I Oppvekstprofilen for Leka kommune kommer det frem at:

- Andelen barn som bor i husholdninger med vedvarende lav inntekt, er ikke signifikant forskjellig fra landet som helhet.
- Andelen barn i familier som mottar sosialhjelp er relativ høy
- Andelen barn som bor trangt er relativ høy
- Bemanningen i barnehagen er relativ høy

Styrker og muligheter

Leka kommune er en BTI-kommune. BTI er en samhandlingsmodell for tjenester som møter gravide, barn, unge og foreldre det er knyttet undring eller bekymring til. Modellen skal kvalitetssikre helhetlig og koordinert innsats uten oppfølgingsbrudd. Den skal bidra til tidlig innsats, samordning av tjenestene og brukermedvirkning.

Leka kommune deltar i prosjektet "Samhandling barn og unge i nordre Trøndelag". Prosjektet skal styrke oppfølgingen av barn, unge og deres familier. I Handlings- og økonomiplanen trekkes det frem at prosjektet bidrar til å tydeliggjøre sektorens ansvar for tverrfaglig og tverretatlig samarbeid, med økt medvirkning og involvering av barn, unge og foresatte.

Leka kommune har søkt midler til prosjekt "Foreldre på sidelinja" som har som formål å belyse utfordringer knyttet til foreldrerollen, samt gi god og varig kunnskap om foreldremedvirkning. Prosjektet ses i sammenheng med "Samhandling barn og unge i nordre Trøndelag."

Svakheter og utfordringer

Leka kommune har ikke vedtatt plan for forebygging av atferdsvansker og omsorgssvikt. Statsforvalteren er informert om at arbeidet pågår.

Framtidsbildet - bærekraft og handlingsrom

Tverrfaglig samarbeid fremmer utvikling av felles kompetanse og tilnærming på tvers av fagområder. Det gir også en god struktur for brukermedvirkning i hele prosessen. Det kan bidra til mer robuste tjenester ved å utnytte merverdien i kunnskapsdeling. Tverrfaglig samarbeid er en arbeidsform som både sikrer kunnskapsutvikling og tjenesteutvikling i tett dialog med bruker.

Sentrale forutsetninger for godt tverrfaglig samarbeid er:

- At barnas, de unges og familienes behov og mål alltid er grunnlaget for samarbeidet
 - Lederforankring
 - At tjenestene kjenner hverandres og har etablerte samarbeidsarenaer
 - Felles verdier og forståelse av begreper
 - At roller og forventninger er tydelig avklart
 - At fagpersoner er bevisst på grenseflatene mellom ulike faglinjer for å ivareta samordning og sammenhengende tjenester
 - At fagpersonene kjenner hverandres faglige styrke og «fremsnakker» hverandre
 - Avklart struktur og felles verktøy for samhandling og koordinering
 - Tid til å utvikle den tverrfaglige felleskompetansen gjennom refleksjon, evaluering og metodeutvikling
-

4.15.3 Sentrale tema

1	Hvilke formelle samarbeidsfora finnes på ledernivå, der barn og unge med sammensatte behov og deres pårørende er tema?
2	Hvordan styres, måles og evalueres tverrsektorielt samarbeid i kommunen?
3	Er det etablert rutiner som avklarer hvilken tjeneste som har samordningsansvar når det er behov for et samordnet tjenestetilbud?
4	Hvilke samarbeids- og samordningsstrukturer finnes rundt tjenestemottaker og på hvilke måter kartlegges barnets, ungdommens og familiens behov?
5	Hvordan ivaretas brukermedvirkning?